

ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា

MINISTRY OF EDUCATION YOUTH AND SPORTS

វិទ្យាស្ថាន វ៉ាន់ដា

VANDA INSTITUTE

សារណាបញ្ចប់ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ

**គុណសម្បត្តិ និងគុណវិបត្តិក្នុងការក្លាយទៅជា
ក្រុមហ៊ុនបោះលក់មូលបត្ររបស់ក្រុមហ៊ុនអេស៊ីលីដា
ស៊ីឃ្យូរីធី ភីអិលស៊ី**

ADVANTAGES AND DISADVANTAGES OF BECOMING
AN ACLEDA SECURITIES PLC

ជំនាញ គណនេយ្យ

រាជធានីភ្នំពេញ ៖ ឆ្នាំ ២០២៤

PHNOM PENH 2024

ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា

MINISTRY OF EDUCATION YOUTH AND SPORTS

វិទ្យាស្ថាន វ៉ាន់ដា

VANDA INSTITUTE

សារណាបញ្ចប់ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ

គុណសម្បត្តិ និងគុណវិបត្តិក្នុងការក្លាយទៅជាក្រុមហ៊ុន

បោះលក់មូលត្រូវរបស់ក្រុមហ៊ុនអេស៊ីលីដា

ស៊ីឃ្យូរីធី ភីអិលស៊ី

ADVANTAGES AND DISADVANTAGES OF BECOMING AN
ACLEDA SECURITIES PLC

សាស្ត្រាចារ្យណែនាំ ៖ ម៉ូ ជុនហេង

ជំនាញ គណនេយ្យ

រាជធានីភ្នំពេញ ៖ ឆ្នាំ២០២៤

PHNOM PENH 2024

**គណៈកម្មការត្រួតពិនិត្យសារណាបញ្ចប់ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជំនាន់ទី២១
ប្រធានបទ៖ គុណសម្បត្តិ និងគុណវិបត្តិក្នុងការក្លាយទៅជាក្រុមហ៊ុនបោះលក់
មូលបត្ររបស់ក្រុមហ៊ុន អេស៊ីលីដា ស៊ីឃ្យូរីមី ភីអិលស៊ី**

គណៈកម្មការវាយតម្លៃទី១

សាស្ត្រាចារ្យណែនាំ

បេក្ខបណ្ឌិត ស្រេង ផល្លា

ប៉ូ ជុនហេង

គណៈកម្មការវាយតម្លៃទី៣

គណៈកម្មការវាយតម្លៃទី២

បេក្ខបណ្ឌិត យ៉ាក រុទ្ធី

បេក្ខបណ្ឌិត មាស សំណាង

ប្រធានគណៈកម្មការវាយតម្លៃ និងជាប្រធាន
មជ្ឈមណ្ឌលស្រាវជ្រាវ

គណៈកម្មការវាយតម្លៃទី៤

បណ្ឌិត សេង សំអឿន

បេក្ខបណ្ឌិត យ៉ែម សុខហៀក

នាយកវិទ្យាស្ថាន

នាយិការងារអចិន្ត្រៃយ៍

បណ្ឌិត ហេង វ៉ាន់ដា

បណ្ឌិត ហ៊ុ គុជគន្ធលីនណា

អារម្ភកថា

ក្រោយពីបានសិក្សាថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ ជំនាញគណនេយ្យ នៅវិទ្យាស្ថាន វ៉ាន់ដា អស់រយៈពេល៤ឆ្នាំ សិក្សារួចមក ក្រុមយើងខ្ញុំ បានទទួលនូវចំណេះដឹងជាច្រើនពាក់ព័ន្ធនឹងមុខវិជ្ជាគណនេយ្យជាពិសេស ក្រុមយើងខ្ញុំយល់ច្បាស់ថាជំនាញគណនេយ្យគឺជាជំនាញមួយមានសារៈសំខាន់មួយដែរសម្រាប់ទីផ្សារបច្ចុប្បន្ន ក្នុងនោះស្ថាប័នរដ្ឋក្តី ឯកជនក្តី ឬអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលក្តីសុទ្ធតែត្រូវអនុវត្តកិច្ចការធនាគារដូចគ្នា។ ដោយឡែក ដើម្បីឱ្យការសិក្សារបស់និស្សិតកាន់តែមានគុណភាពខ្ពស់ វិទ្យាស្ថាន វ៉ាន់ដា បានបញ្ចូលនូវមុខជំនាញសំខាន់ៗ ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការងារគណនេយ្យតាមកម្មវិធីសិក្សាក្នុងឆ្នាំសិក្សាទីមួយរហូតដល់ឆ្នាំសិក្សាទីបួន។

គ្រប់មុខវិជ្ជាទាំងអស់ សុទ្ធតែមានសារៈសំខាន់ក្នុងការត្រួតត្រាយន្ត្រីនិស្សិតឱ្យយល់ច្បាស់ពីការអនុវត្តការងារធនាគារពីការចាប់ផ្តើមរៀបចំផែនការ ការអនុវត្តការបញ្ចប់ និងត្រួតពិនិត្យ វាយតម្លៃ ព្រមទាំងផ្តល់ជាអនុសាសន៍នៅក្នុងការងារធនាគារ ដើម្បីពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពគ្រប់គ្រងនៅក្នុងស្ថាប័នខ្លួន ក្នុងន័យឆ្លើយតបឱ្យបានល្អប្រសើរនឹងគោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលដែលបានដាក់ចេញ។ ដោយក្រុមយើងខ្ញុំសង្កេតឃើញថាកិច្ចការងារមួយនេះមានសារៈសំខាន់ខ្លាំងស្របពេលនៃការសរសេរសារណាបញ្ចប់ការសិក្សាថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ បានមកដល់ ទើបក្រុមយើងខ្ញុំសម្រេចចិត្តជ្រើសរើសនូវប្រធានបទមួយស្តីពី “**គុណសម្បត្តិ និងគុណវិបត្តិក្នុងការក្លាយទៅជាក្រុមហ៊ុនបោះលក់មូលបត្ររបស់ក្រុមហ៊ុន អេស៊ីលីដា ស៊ីយូរីធី ភីអិលស៊ី**” យកមកធ្វើការសិក្សាស្រាវជ្រាវ និងចងក្រងក្នុងគោលបំណងឱ្យអ្នកស្រាវជ្រាវទាំងអស់ឱ្យយល់កាន់តែស៊ីជម្រៅពីការរៀបចំសារណា និងប្រសិទ្ធភាពនៃការផ្តល់ឥណទានរបស់ធនាគារ។ ក្រុមយើងខ្ញុំសង្ឃឹមថាការរៀបចំសារណានេះនឹងបានចូលរួមចំណែកក្នុងការស្រាវជ្រាវរបស់និស្សិតជំនាន់ក្រោយៗ ព្រមទាំងអ្នកស្រាវជ្រាវដ៏ទៃទៀតដែលមានបំណងសិក្សាស្វែងយល់ពីកិច្ចការនេះ។

ជាទីបញ្ចប់ក្រុមយើងខ្ញុំ សូមមេត្តាខន្តី អភ័យទោស ពីសំណាក់លោកគ្រូ អ្នកគ្រូ រៀបច្បង និងអ្នកអានទាំងអស់ នូវរាល់កំហុសឆ្គងដែលកើតមានដោយអចេតនានៅក្នុងសារណានេះ ហើយក្រុមយើងខ្ញុំរីករាយនឹងទទួលយករាល់ការរិះគន់ក្នុងន័យស្ថាបនាដើម្បីឱ្យការរៀបចំលើកក្រោយទៀតមានភាពកាន់តែល្អប្រសើរ។

បេតាសម្ព័ន្ធក្រុម

ម៉ុង សំណាង
ID: B21/1810

នុំ ឈី
ID: B21/2163

ស្រៀង ឆ្មារ
ID: B21/1709

អ៊ុន អេម៉ា
ID: B21/1600

សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ

ក្រុមយើងខ្ញុំជានិស្សិតនៃវិទ្យាស្ថាន វ៉ាន់ដា ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ ជំនាន់ទី២១ ជំនាញគណនេយ្យ

សូមសម្តែងនូវការគោរពដ៏ឧត្តុង្គ និងថ្លែងអំណរគុណដ៏ជ្រាលជ្រៅចំពោះ

ក្រុមគ្រួសារដែលបានជួយឧបត្ថម្ភ គាំទ្រ ទាំងសម្ភារៈ ថវិកា និងស្មារតី ជំរុញលើកទឹកចិត្ត ដល់ក្រុមយើងខ្ញុំក្នុងការសិក្សារៀនសូត្រដើម្បីទទួលបានចំណេះដឹងរហូតមកដល់សព្វថ្ងៃនេះ។ ក្នុងនោះក្រុមយើងខ្ញុំសូមសំដែងនូវការគោរព និងកត្តញ្ញតាមយ៉ាងជ្រាលជ្រៅបំផុតដល់អ្នកមានគុណដែលបានផ្តល់កំណើតដល់ខ្ញុំបាទ នាងខ្ញុំគ្រប់រូប និងសូមគោរពថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅដល់បណ្តាសាស្ត្រាចារ្យ លោកគ្រូ អ្នកគ្រូ ទាំងអស់ដែលបានបណ្តុះបណ្តាលក្រុមយើងខ្ញុំនាពេលកន្លងមក។

ក្រុមយើងខ្ញុំ សូមសំដែងនូវការគោរពដ៏ឧត្តុង្គជ្រាលជ្រៅ ដល់ឯកឧត្តមបណ្ឌិត **ហេង អ៊ាន់ដា** នាយកនៃវិទ្យាស្ថាន វ៉ាន់ដា ដែលបានផ្តល់ទឹកនៃឯបណ្តុះបណ្តាល ព្រមទាំងផ្តល់បទពិសោធន៍យ៉ាងច្រើនដល់យើងខ្ញុំ។

សូមគោរពថ្លែងអំណរគុណចំពោះសាស្ត្រាចារ្យ **ម៉ូ ជុនហេង** ជាសាស្ត្រាចារ្យណែនាំ ដោយបានជួយជ្រោមជ្រែងបង្កាត់បង្ហាញសព្វបែបយ៉ាងដើម្បីជួយដល់ក្រុមយើងខ្ញុំបញ្ចប់កិច្ចការសារណានេះជាស្ថាពរ។

សូមគោរពថ្លែងអំណរគុណដល់សាស្ត្រាចារ្យ និងបុគ្គលិកនៃវិទ្យាស្ថានវ៉ាន់ដាទាំងអស់ ដែលបានខិតខំប្រឹងប្រែងក្នុងការបង្កាត់បង្ហាញលើកទឹកចិត្តអនុគ្រោះដល់ក្រុមយើងខ្ញុំ រហូតធ្វើឱ្យការសិក្សាបានបញ្ចប់ និងទទួលបានជោគជ័យគួរជាទីមោទនៈ។

ឆ្លៀតក្នុងឱកាសនេះដែរ ក្រុមយើងខ្ញុំ សូមប្រសិទ្ធពរជ័យជូនដល់បុគ្គលទាំងអស់ខាងលើឱ្យជួបតែពុទ្ធពរឬនប្រការគឺអាយុ វណ្ណៈ សុខៈ ពលៈ កុំបីឃ្លៀងឃ្លាតឡើយ។

អំណះអំណាច

ក្រុមខ្ញុំបាទ នាងខ្ញុំ ជានិស្សិតបរិញ្ញាបត្រ ជំនាញគណនេយ្យ នៃវិទ្យាស្ថាន វ៉ាន់ដា ជំនាន់ទី២១៖

សូមធានាអះអាងថា ខ្លឹមសារសារណាក្រោមប្រធានបទ “គុណសម្បត្តិ និងគុណវិបត្តិក្នុងការក្លាយទៅជាក្រុមហ៊ុនបោះលក់មូលបត្ររបស់ក្រុមហ៊ុន អេស៊ីលីដា ស៊ីយូរីពី ភីអិលស៊ី”នេះគឺជាស្នាដៃរបស់ក្រុមខ្ញុំបាទ នាងខ្ញុំ ដោយគ្មានការពាក់ព័ន្ធនឹងរបាយការណ៍ស្រាវជ្រាវរបស់អ្នកផ្សេងឡើយ។ ទិន្នន័យ និងលទ្ធផលនៃការស្រាវជ្រាវដែលលើកឡើង នេះជាអត្ថបទស្រាវជ្រាវថ្មីសុទ្ធសាធដែលពុំធ្លាប់មានជនណាម្នាក់យកទៅប្រើប្រាស់ក្នុងការស្រាវជ្រាវពីមុនឡើយ។

ថ្ងៃ. ខែ..... ឆ្នាំ..... ព.ស.២៥៦....

ថ្ងៃទី..... ខែ..... ឆ្នាំ២០២....

ហត្ថលេខាអំណាចក្រុម

សេចក្តីសង្ខេបនៃការស្រាវជ្រាវ

នៅក្នុងពិភពលោកនេះ គ្រប់ប្រទេសនីមួយៗកំពុងតែមានការអភិវឌ្ឍន៍ស្ទើរតែគ្រប់វិស័យទាំងអស់។ បើក្រឡេកទៅមើលភាពជាក់ស្តែងដែលមាននៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាយើងនាពេលបច្ចុប្បន្នមានការកើនឡើងគួរឱ្យកត់សម្គាល់លើវិស័យការបោះលក់មូលបត្រ ដែលធ្វើឱ្យអ្នកវិនិយោគទាំងក្នុង និងក្រៅប្រទេសមានទំនាក់ទំនងជាមួយគ្នាទៅវិញទៅមក។ ការបោះលក់មូលបត្រអាចឈានទៅមុខបាន ក៏តែងតែជួបនូវគុណវិបត្តិ និងគុណសម្បត្តិខ្លះៗតែប្រទេសកម្ពុជាយើងក៏ទទួលបាននូវភាពជោគជ័យផងដែរទៅលើវិស័យនេះ។ ដោយយោងតាមកត្តាទាំងនេះហើយទើបធ្វើឱ្យក្រុមរបស់ខ្ញុំបាទនាងខ្ញុំបានសម្រេចចិត្តជ្រើសរើសនូវប្រធានបទមួយស្តីពីគុណសម្បត្តិ និងគុណវិបត្តិក្នុងការក្លាយទៅជាក្រុមហ៊ុនលក់មូលបត្ររបស់ក្រុមហ៊ុន អេស៊ីលីដា ស៊ីឃ្យូរីធី ដើម្បីយកមកធ្វើការសិក្សាស្រាវជ្រាវក្នុងគោលបំណងដើម្បីស្វែងយល់ឱ្យកាន់ច្បាស់អំពីការបោះលក់មូលបត្រ និងទុកធ្វើជាឯកសារសម្រាប់អ្នកជំនាន់ក្រោយសិក្សាបន្ថែមទៅលើប្រធានបទមួយនេះ។

តាមរយៈការសិក្សាស្រាវជ្រាវទៅលើប្រធានបទខាងលើនេះក្រុមរបស់ខ្ញុំបាទ នាងខ្ញុំទទួលបាននូវលទ្ធផលសំខាន់ៗដែលពាក់ព័ន្ធនឹងប្រធានបទខាងលើដូចជាស្ថានភាពទូទៅរបស់ក្រុមហ៊ុន អេស៊ីលីដា ស៊ីឃ្យូរីធី ក៏ដូចជា អិលស៊ី ដែលមានប្រវត្តិរបស់ក្រុមហ៊ុន រចនាសម្ព័ន្ធ ក្រុមប្រឹក្សាភិបាល គុណសម្បត្តិ និងគុណវិបត្តិក្នុងការក្លាយទៅជាក្រុមហ៊ុនបោះលក់មូលបត្រដែលរួមមានការគ្រោងបោះលក់មូលបត្រលើកដំបូងការចុះបញ្ជីនៅក្នុងផ្សារមូលបត្រលក់ខណ្ឌតម្រូវការដើម្បីក្លាយជាក្រុមហ៊ុនមូលបត្រ និងនីតិវិធីមួយចំនួនក្នុងការចុះបញ្ជីលក់មូលបត្ររបស់ក្រុមហ៊ុនផងដែរ។

សរុបសេចក្តីមកក្រុមខ្ញុំបាទ នាងខ្ញុំសូមធ្វើការសន្និដ្ឋានថា ក្រុមហ៊ុន អេស៊ីលីដា ស៊ីឃ្យូរីធី ក៏ដូចជា អិលស៊ី បានបង្ហាញយើងនូវរបាយការណ៍ច្បាស់លាស់និងការបោះលក់មូលបត្រព្រមទាំងការជួញដូរមូលបត្រ ដែលពិតជាមានសារៈសំខាន់។ តែទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ក្រុមហ៊ុន អេស៊ីលីដា ស៊ីឃ្យូរីធី ក៏ដូចជា អិលស៊ី ក៏មានចំណុចខ្វះខាតមួយចំនួនផងដែរ។ ដូច្នេះក្រុមខ្ញុំបាទ នាងខ្ញុំសង្ឃឹមថាក្រុមហ៊ុន អេស៊ីលីដា ស៊ីឃ្យូរីធី ក៏ដូចជា អិលស៊ី និងបន្តអនុវត្តនិងពង្រឹងបន្ថែមលើចំណុចខ្លាំងរបស់ខ្លួនកាន់តែល្អប្រសើរឡើងបន្ថែមទៀត ដើម្បីឱ្យក្រុមហ៊ុនទទួលបាននូវភាពរីកចម្រើន និងជោគជ័យទ្វេដង។

មាតិកា

ទំព័រ

អារម្ភកថា	i
សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ	ii
រចនាសម្ព័ន្ធក្រុម	iii
អំណះអំណាង	iv
សេចក្តីសង្ខេបនៃការស្រាវជ្រាវ	v

ជំពូកទី១: សេចក្តីផ្តើម

១.១ លំនាំបញ្ហានៃការស្រាវជ្រាវ.....	១
១.២ ចំណោទបញ្ហានៃការស្រាវជ្រាវ	២
១.៣ គោលបំណងនៃការស្រាវជ្រាវ	២
១.៤ ទំហំ ដែនកំណត់ និងវិសាលភាពនៃការស្រាវជ្រាវ.....	២
១.៥ វិធីសាស្ត្រនៃការស្រាវជ្រាវ	២
១.៦ សារៈសំខាន់នៃការស្រាវជ្រាវ	២
១.៧ រចនាសម្ព័ន្ធនៃការស្រាវជ្រាវ.....	៣

ជំពូកទី២: រំលឹកទ្រឹស្តី

២.១ លក្ខណៈទូទៅនៃគុណសម្បត្តិ និងគុណវិបត្តិក្នុងការក្លាយទៅជាក្រុមហ៊ុនបោះលក់មូលបត្រ.....	៤
២.១.១ និយមន័យ.....	៤
២.១.២ ប្រវត្តិផ្សារមូលបត្រ	៥
២.១.៣ ប្រវត្តិផ្សារហ៊ុននានាក្នុងពិភពលោក	៥
២.២ ការត្រៀមលក្ខណៈដើម្បីក្លាយខ្លួនទៅជាក្រុមហ៊ុនបោះលក់មូលបត្រ	៩
២.២.១ និយមន័យ.....	៩
២.២.២ ការត្រៀមលក្ខណៈដើម្បីក្លាយខ្លួនទៅជាក្រុមហ៊ុនបោះលក់មូលបត្រ	៩
២.៣ គុណសម្បត្តិ និងគុណវិបត្តិក្នុងការក្លាយទៅជាក្រុមហ៊ុនបោះលក់មូលបត្ររបស់ ក្រុមហ៊ុន អេស៊ីលីដា ស៊ីយូរីធី ភីអិលស៊ី.....	១២
២.៣.១ និយមន័យ	១២
២.៣.២ គុណសម្បត្តិរបស់ក្រុមហ៊ុនបោះលក់មូលបត្រ	១២
២.៣.៣ គុណវិបត្តិរបស់ក្រុមហ៊ុនបោះលក់មូលបត្រ.....	១៣

ជំពូកទី៣: លទ្ធផលនៃការស្រាវជ្រាវ

៣.១ ស្ថានភាពទូទៅរបស់ក្រុមហ៊ុន អេស៊ីលីដា ស៊ីយូរីធី ភីអិលស៊ី	១៤
៣.១.១ ប្រវត្តិរបស់ក្រុមហ៊ុនអេស៊ីលីដា ស៊ីយូរីធី ភីអិលស៊ី.....	១៤
៣.១.២ បេសកកម្ម និងទស្សនវិស័យរបស់ធនាគារអេស៊ីលីដា ស៊ីយូរីធី ភីអិលស៊ី.....	១៥

៣.១.៣ រចនាសម្ព័ន្ធរបស់ក្រុមហ៊ុន អេស៊ីលីដា ស៊ីយូរីធី ភីអិលស៊ី.....	១៦
៣.១.៤ អត្តសញ្ញាណកម្មរបស់ធនាគារ អេស៊ីលីដា ស៊ីយូរីធី ភីអិលស៊ី	១៦
៣.១.៥ ក្រុមប្រឹក្សាភិបាល	១៧
៣.១.៦ លទ្ធផលសម្រេចបាន	១៩
៣.២ ក្រុមហ៊ុន អេស៊ីលីដា ស៊ីយូរីធី ភីអិលស៊ី គ្រោងនឹងបោះផ្សាយលក់មូលបត្រកម្មសិទ្ធិលើកដំបូងជា សាធារណៈ.....	២០
៣.២.១ ការគ្រោងនឹងបោះផ្សាយលក់មូលបត្រកម្មសិទ្ធិលើកដំបូងជាសាធារណៈ	២០
៣.២.២ ក្រុមហ៊ុន អេស៊ីលីដា បានចុះបញ្ជីនៅក្នុងផ្សារមូលបត្រកម្មជាលើកដំបូង	២១
៣.២.៣ លក្ខខណ្ឌតម្រូវដើម្បីក្លាយជាក្រុមហ៊ុនមូលបត្រ	២២
៣.២.៤ នីតិវិធីនៃការចុះបញ្ជីលក់មូលបត្ររបស់ក្រុមហ៊ុនអេស៊ីលីដា ស៊ីយូរីធី ភីអិលស៊ី	២៤
៣.៣ គុណសម្បត្តិ និងគុណវិបត្តិក្នុងការកម្លាយខ្លួនទៅជាក្រុមហ៊ុនបោះលក់មូលបត្រ	២៥
៣.៣.១ គុណសម្បត្តិរបស់ក្រុមហ៊ុនបោះលក់មូលបត្រ.....	២៥
៣.៣.២ គុណវិបត្តិរបស់ក្រុមហ៊ុនបោះលក់មូលបត្រ.....	២៧

ជំពូកទី៤: ការវិភាគលើចំណុចខ្លាំង និងចំណុចខ្សោយ

៤.១ ការវិភាគលើចំណុចខ្លាំង.....	៣០
៤.២ ការវិភាគលើចំណុចខ្សោយ	៣០

ជំពូកទី៥: សេចក្តីសន្និដ្ឋាន និងការផ្តល់អនុសាសន៍

៥.១ សេចក្តីសន្និដ្ឋាន	៣១
៥.២ ការផ្តល់អនុសាសន៍	៣១

ឯកសារយោង

ឧបសម្ព័ន្ធ

ជំពូកទី១
សេចក្តីផ្តើម

ជំពូកទី១ សេចក្តីផ្តើម

១.១ លំនាំបញ្ហានៃការស្រាវជ្រាវ

នាពេលបច្ចុប្បន្ន ពិភពលោកបាននឹងកំពុងវិវត្តខ្លួនយ៉ាងខ្លាំងដើម្បីឱ្យមានការរីកចម្រើននៅលើគ្រប់វិស័យ ឱ្យកាន់តែល្អប្រសើរឡើងពីមួយកម្រិតទៅមួយកម្រិតទៀតជាបន្តបន្ទាប់។ ក្នុងនោះដែរ ប្រទេសកម្ពុជា យើងក៏ជា ប្រទេសមួយកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ផងដែរ ហើយក៏មានការផ្លាស់ប្តូរនូវប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងគោលនយោបាយ សេដ្ឋកិច្ចរបស់ ខ្លួនផងដែរដើម្បីអភិវឌ្ឍប្រទេសឱ្យកាន់តែរីកចម្រើនគ្រប់វិស័យ។ ប្រទេសកម្ពុជាជាប្រទេសនៅ អាស៊ីមួយដែល សម្បូរទៅដោយធនធានធម្មជាតិ និងជាប្រទេសដែលមានភាពអំណោយផលច្រើន ស្ថិតនៅតំបន់ត្រូពិចក្តៅហើយ សើម ហើយកម្រមានគ្រោះធម្មជាតិកើតឡើងថែមទាំងប្រកបនូវប្រព័ន្ធសេដ្ឋកិច្ចសេរីផងដែរ។ ដោយសារកត្តាទាំង នេះហើយទើបធ្វើឱ្យអ្នកវិនិយោគទុនបរទេសមានការចាប់អារម្មណ៍ជាខ្លាំងលើប្រទេសកម្ពុជា។ នាពេលបច្ចុប្បន្ន នេះមានអ្នកវិនិយោគទុនបរទេសជាច្រើនមកដាក់ទុននៅកម្ពុជាមិនថាវិស័យពាណិជ្ជកម្ម វិស័យឧស្សាហកម្ម វិស័យសេវាកម្ម វិស័យកសិកម្ម វិស័យទេសចរណ៍ និងវិស័យធនាគារផងដែរ។

ក្នុងនោះវិស័យមូលបត្រ គឺជាផ្នែកមួយនៃវិស័យហិរញ្ញវត្ថុដែលដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការកៀរគរមូល ធន ការវិនិយោគ និងការវិភាជន៍ជាថ្មីនូវមូលធនតាមរយៈយន្តការទីផ្សារមូលបត្រ។ ទន្ទឹមនឹងនេះដែរវិស័យមូលបត្រ ក៏ជាសរសៃឈាមមួយយ៉ាងសំខាន់សម្រាប់សេដ្ឋកិច្ចជាតិទាំងមូល មិនតែប៉ុណ្ណោះក៏មានក្រុមហ៊ុនមួយចំនួនកំពុង តែមានការបោះជំហានឆ្ពោះទៅរកការបោះលក់មូលបត្រនៅក្នុងទីផ្សារមូលបត្រកម្ពុជាផងដែរ។ ដោយដឹងថានៅក្នុង ប្រព័ន្ធទីផ្សារនៅកម្ពុជាគេធ្វើការជួញដូរមូលបត្រតែ ២ ប្រភេទគឺមូលបត្រកម្មសិទ្ធិ និងមូលបត្របំណុល។ ផ្សារមូលបត្រដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងសេដ្ឋកិច្ចរបស់ប្រទេសនីមួយៗ ដោយអនុញ្ញាតឱ្យក្រុមហ៊ុនគ្រួសារ ឬ សាជីវកម្មរួមទាំងសហគ្រាសសាធារណៈ និងរដ្ឋាភិបាលអាចដកទុនដោយផ្ទាល់ពីសាធារណជន មកប្រើប្រាស់ ដើម្បីពង្រីកអាជីវកម្ម ឬអភិវឌ្ឍន៍ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធជាដើម។ ម្យ៉ាងវិញទៀតជួយធ្វើឱ្យប្រាក់ចំណូលបុគ្គលសល់ ទំនេរ ក្លាយជាប្រាក់វិនិយោគដែលជួយបង្កើនចំណូលថែមទៀតតាមរយៈចំណូលភាគលាភ និងចំណូលការប្រាក់ ជួយទាក់ទាញទុនរបស់អ្នកវិនិយោគពីក្នុង និងក្រៅប្រទេសមកពង្រីកក្រុមហ៊ុនកាត់បន្ថយអំពើពុករលួយក្នុងក្រុម ហ៊ុន និងក្នុងសង្គមថែមទាំងកាត់បន្ថយអត្រាការងារធ្វើ និងធ្វើឱ្យចំណូលពន្ធកើន។

ដោយយល់ឃើញថាផ្សារមូលបត្រ ដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងវិស័យសេដ្ឋកិច្ចទើបក្រុមយើងខ្ញុំជ្រើសរើស យកប្រធានបទមួយ តើក្រុមហ៊ុនមាន «គុណសម្បត្តិ និងគុណវិបត្តិក្នុងការកម្លាយខ្លួនទៅជាក្រុមហ៊ុនបោះ លក់មូលបត្រ» យកមកធ្វើការវិភាគវែកញែកសិក្សាស្រាវជ្រាវ និងចងក្រងធ្វើជាសៀវភៅសារណាបញ្ចប់ឆ្នាំ សិក្សាថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ។

១.២ ចំណោទបញ្ហានៃការស្រាវជ្រាវ

សព្វថ្ងៃនេះមានបណ្តាក្រុមហ៊ុនជាច្រើនបានកំពុងតែធ្វើការវិនិយោគនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ប៉ុន្តែយើង នៅមិនទាន់ដឹងទេថាតើមានគុណសម្បត្តិនិងគុណវិបត្តិក្នុងការកម្លាយខ្លួនទៅជាក្រុមហ៊ុនបោះលក់មូលបត្រ របស់ក្រុមហ៊ុន។ ម្យ៉ាងទៀតក្រុមហ៊ុនជោគជ័យ ឬបរាជ័យបណ្តាលមកពីការគ្រប់គ្រងបានល្អ ឬមិនល្អ និង មាន មូលហេតុជាច្រើនទៀត។ ដោយឡែកសម្រាប់ក្រុមហ៊ុនបោះលក់មូលបត្រ ដែលទទួលបានជោគជ័យ គឺ តែងតែជួបនូវគុណសម្បត្តិ និងគុណវិបត្តិផងដែរ។ ហេតុដូច្នេះ យើងគួរតែស្វែងយល់ពីបញ្ហាមួយចំនួនឱ្យកាន់

តែច្បាស់លាស់ដើម្បីរកវិធីសាស្ត្រ និងនីតិវិធីដែលត្រូវដោះស្រាយបញ្ហាឬហានិភ័យមួយចំនួនក្នុងការក្លាយខ្លួនទៅជាក្រុមហ៊ុនបោះលក់មូលបត្រទើបក្រុមយើងខ្ញុំលើកជាសំណួរមកចោទសួរបន្ថែមទៀតដូចខាងក្រោម៖

១.តើក្រុមហ៊ុនអេស៊ីលីដា ស៊ីយូរីធី ភីអិលស៊ី គួរតែត្រៀមលក្ខណៈបែបណាខ្លះដើម្បីក្លាយខ្លួនទៅជាក្រុមហ៊ុនបោះលក់មូលបត្រ?

២.តើក្រុមហ៊ុនអេស៊ីលីដា ស៊ីយូរីធី ភីអិលស៊ី មានគុណសម្បត្តិ និងគុណវិបត្តិអ្វីខ្លះក្នុងការក្លាយទៅជាក្រុមហ៊ុនបោះលក់មូលបត្រ?

១.៣ គោលបំណងនៃការស្រាវជ្រាវ

សម្រាប់ប្រធានបទខាងលើនេះ ក្រុមយើងខ្ញុំ ទាំងអស់គ្នាបានធ្វើការសិក្សាស្រាវជ្រាវ និងបានផ្ដោតសំខាន់ទៅលើ គុណសម្បត្តិ និងគុណវិបត្តិក្នុងការក្លាយទៅជាក្រុមហ៊ុនបោះលក់មូលបត្ររបស់ក្រុមហ៊ុន អេស៊ីលីដា ស៊ីយូរីធី ភីអិលស៊ី នេះមកចងក្រងឡើងធ្វើជាសារណាបញ្ចប់ឆ្នាំដោយមានគោលបំណងចង់ឱ្យនិស្សិតទាំងអស់ដែលចង់អានចង់ស្រាវជ្រាវបានយល់ដឹងឱ្យកាន់តែច្បាស់នូវចំណុចមួយចំនួនដូចខាងក្រោម៖

- ១. ស្ថានភាពទូទៅរបស់ក្រុមហ៊ុនបោះលក់មូលបត្រ
- ២. រចនាសម្ព័ន្ធរបស់ក្រុមហ៊ុនបោះលក់មូលបត្រ
- ៣. គុណសម្បត្តិ និងគុណវិបត្តិក្នុងការក្លាយខ្លួនទៅជាក្រុមហ៊ុនបោះលក់មូលបត្រ
- ៤. យល់ដឹងពីការបោះលក់មូលបត្រ
- ៥. យល់ដឹងពីតួនាទី និងភារកិច្ចរបស់ផ្សារមូលបត្រនៅកម្ពុជា
- ៦. អនុសាសន៍កែលម្អ

១.៤ ដែនកំណត់ និងវិសាលភាពនៃការស្រាវជ្រាវ

១.៤.១ ដែនកំណត់នៃការស្រាវជ្រាវ

ការសិក្សាស្រាវជ្រាវនេះ គឺសិក្សាទៅលើ « គុណសម្បត្តិ និងគុណវិបត្តិក្នុងការក្លាយទៅជាក្រុមហ៊ុនបោះលក់មូលបត្ររបស់ក្រុមហ៊ុន អេស៊ីលីដា ស៊ីយូរីធី ភីអិលស៊ី » ដែលបានមានទីស្នាក់ការកណ្តាលនៅអគារលេខ ៦១ មហាវិថីព្រះមុនីវង្ស សង្កាត់ស្រះចក ខណ្ឌដូនពេញ រាជធានីភ្នំពេញ ។

១.៤.២ វិសាលភាពនៃការសិក្សាស្រាវជ្រាវ

ក្រុមហ៊ុនអេស៊ីលីដា ស៊ីយូរីធី ភីអិលស៊ី បានចុះបញ្ជីមូលបត្រកម្មសិទ្ធិជាផ្លូវការនៅក្នុងក្រុមហ៊ុនផ្សារមូលបត្រកម្ពុជា នាថ្ងៃទី២៥ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២០។ ដោយសារការស្រាវជ្រាវនេះមានពេលវេលាកំណត់ដូចនេះ ទិន្នន័យដែលយកមកបង្ហាញ គឺក្នុងឆ្នាំ២០២២ និងឆ្នាំ២០២៣ ។

១.៥ វិធីសាស្ត្រនៃការស្រាវជ្រាវ

វិធីសាស្ត្រដែលក្រុមយើងខ្ញុំទាំងអស់គ្នាបានលើកយកមក ប្រើប្រាស់ក្នុងការសរសេរសារណានេះពិពណ៌នាបែបវិភាគអនុមានរួម និងបែបអនុមានព្រែក

- សារណា និងរបាយការណ៍មុនៗដែលពាក់ព័ន្ធទៅនឹងប្រធានបទ
- ឯកសារ និងព័ត៌មានផ្សេងៗដែលមានដកស្រង់ចេញពីគេហទំព័រអ៊ីនធឺណេត
- ឯកសារនានារបស់ក្រុមហ៊ុនអេស៊ីលីដា ស៊ីយូរីធី ភីអិលស៊ី ដែលមាននៅលើបណ្តាញអ៊ីនធឺណេត
- ទិន្នន័យមួយចំនួន នៅក្នុង Website ផ្សារមូលបត្រកម្ពុជា CSX ។

១.៦ សារៈសំខាន់នៃការស្រាវជ្រាវ

ការសិក្សាស្រាវជ្រាវគឺជាដំណើរការកំណត់ច្រើនដល់និស្សិតជាច្រើនជាពិសេស សម្រាប់ក្រុមខ្ញុំបាន នាងខ្ញុំផ្ទាល់តែម្តង គឺទទួលបាននៅការផ្លាស់ប្តូរមតិយោបល់បង្កើនភាពស្និទ្ធស្នាលក្នុងក្រុមនិងបង្កើតទំនាក់ទំនង ក្នុងការសហការងារជាក្រុមយ៉ាងល្អយល់ដឹងពីសកម្មភាពក្នុងសង្គមទទួលបានចំណេះដឹងថ្មីៗបន្ថែមទៀត។ សារៈសំខាន់នៃការស្រាវជ្រាវនេះគឺផ្តល់មកនូវចំណេះដឹងដល់ក្រុមនាងខ្ញុំដូចជា៖

- មានការទំនាក់ទំនងក្នុងការប្រាស្រ័យទាក់ទងគ្នានិងការចូលរួមក្នុងសង្គម
- មានបទពិសោធន៍ក្នុងការបង្រៀនឱ្យចេះដោះស្រាយបញ្ហានានា
- បង្កើនចំណេះដឹងបន្ថែមទៅលើការសិក្សាស្រាវជ្រាវ
- ធ្វើឱ្យនិស្សិតជាច្រើនយល់ដឹងពីគុណតម្លៃនៃការសិក្សាស្រាវជ្រាវផ្សេងៗ
- ធ្វើឱ្យនិស្សិតចេះសាមគ្គីក្នុងការស្រាវជ្រាវ
- ធ្វើឱ្យនិស្សិតយល់ដឹងពីការរៀបចំរចនាសម្ព័ន្ធក្នុងការសរសេរសារណាឱ្យបានជោគជ័យ។

១.៧ រចនាសម្ព័ន្ធនៃការស្រាវជ្រាវ

ការសិក្សាស្រាវជ្រាវត្រូវចែកចេញជា ៥ ជំពូកដូចខាងក្រោម៖

ជំពូកទី១ ៖ សេចក្តីផ្តើម៖ ត្រូវបង្ហាញពីលំនាំនៃការស្រាវជ្រាវ ចំណោទបញ្ហានៃការស្រាវជ្រាវគោល បំណងនៃការស្រាវជ្រាវដែនកំណត់ និងវិសាលភាពនៃការស្រាវជ្រាវ និងវិធីសាស្ត្រស្រាវជ្រាវ។

ជំពូកទី២ ៖ រំលឹកទ្រឹស្តី៖ ត្រូវរំលឹកឡើងពីទ្រឹស្តីដែលពាក់ព័ន្ធ ទស្សនទាន ឬសំដីរបស់អ្នកប្រាជ្ញ និង បទពិសោធន៍ផ្សេងៗទៀត។

ជំពូកទី៣ ៖ លទ្ធផលនៃការស្រាវជ្រាវ៖ លើកឡើងពីស្ថានភាពទូទៅរបស់ក្រុមហ៊ុនបោះលក់មូលបត្រដូច ជាប្រវត្តិរបស់អង្គភាព បេសកកម្ម ទស្សនវិស័យ គោលនយោបាយ រចនាសម្ព័ន្ធបាត់តាំង (តួនាទី និងភារកិច្ច) និង បន្ទាប់មកត្រូវលើកឡើងឱ្យបានពីរ ឬបីចំណុចទៅលើការងារបច្ចេកទេស របស់អង្គភាព។

ជំពូកទី៤ ៖ ការវិភាគលើចំណុចខ្លាំង និងចំណុចខ្សោយ៖ វិភាគទៅលើចំណុចទាំងអស់ ដែលបានអនុវត្តជាក់ស្តែង (គឺគ្រប់ចំណុចទាំងអស់ដែលមាននៅក្នុងជំពូកទី៣) គឺក្នុងគោលបំណងវិភាគឱ្យឃើញនូវចំណុច ខ្វះខាតទាំងឡាយដើម្បីធ្វើការកែលម្អ។

ជំពូកទី៥ ៖ សេចក្តីសន្និដ្ឋាន និងការផ្តល់អនុសាសន៍៖ ធ្វើការសិទ្ធិដ្ឋានទៅលើគ្រប់ចំណុចទាំងអស់ និងផ្តល់ជាយោបល់អនុសាសន៍ទៅលើចំណុចដែលត្រូវកែលម្អ។

ជំពូកទី២
រំលឹកច្រើន

ជំពូកទី២

គុណសម្បត្តិ និងគុណវិបត្តិក្នុងការក្លាយជាក្រុមហ៊ុនបោះលក់មូលបត្រ

២.១ លក្ខណៈទូទៅនៃគុណសម្បត្តិ និងគុណវិបត្តិក្នុងការក្លាយជាក្រុមហ៊ុនបោះលក់មូលបត្រ

២.១.១ និយមន័យ

មូលបត្រ គឺសំដៅដល់បណ្ណាភាគហ៊ុនបណ្ណបំណុល និងឧបករណ៍ហិរញ្ញវត្ថុផ្សេងៗទៀត^១។

មូលបត្រ គឺជាកិច្ចសន្យាហិរញ្ញវត្ថុដែលអាចជួញដូរបានដែលកិច្ចសន្យានេះបញ្ជាក់ពីភាពជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិ ឬម្ចាស់បំណុលលើក្រុមហ៊ុនមួយហើយយើងក៏អាចធ្វើការជួញដូរមូលបត្រនេះបានដែរ^២។

មូលបត្រ គឺជាឧបករណ៍ហិរញ្ញវត្ថុដែលគេអាចជួញដូរនៅក្នុងទីផ្សារបាន^៣។

២.១.២ ប្រវត្តិផ្សារមូលបត្រ

ផ្សារមូលបត្រ ឬ ផ្សារភាគហ៊ុន ត្រូវបានរកឃើញដំបូងបង្អស់ក្នុងសតវត្សទី១២នៅក្នុងប្រទេសបារាំងនៅពេលអ្នកគួកដេរជឿជាក់ថាការអភិវឌ្ឍន៍ដោយធ្វើពាណិជ្ជកម្មទៅលើមូលបត្រជាតិបាល។ ផ្សារភាគហ៊ុនមិនផ្លូវការបានរីកដុះដាលពាសពេញតំបន់អឺរ៉ុបក្នុងឆ្នាំ១៦០០ ដែលការទិញលក់ភាគហ៊ុនពេលនោះធ្វើឡើងក្នុងហាងកាហ្វេ។ ផ្សារភាគហ៊ុន អេមស្តែរឌេម (Amsterdam) បានបង្កើតឡើងក្នុងឆ្នាំ១៦០២ និងបានក្លាយទៅជាផ្សារភាគហ៊ុនផ្លូវការមួយ នៅពេលដែលទីផ្សារនោះបានចាប់ផ្តើមធ្វើការទិញលក់ភាគហ៊ុនរបស់ក្រុមហ៊ុន Dutch East India ។ ក្រុមហ៊ុន Dutch East India ជាក្រុមហ៊ុនដែលបោះលក់ប័ណ្ណភាគហ៊ុនមុនគេ។ នៅដើមឆ្នាំ១៧០០ ដំណើរការទីផ្សារភាគហ៊ុនត្រូវបានអនុវត្តពេញលេញ នៅក្នុងប្រទេស បារាំង អង់គ្លេស និងសហរដ្ឋអាមេរិក។ ទីផ្សារភាគហ៊ុនត្រូវបានក្លាយជាមធ្យោបាយទីមួយយ៉ាងសំខាន់សម្រាប់ក្រុមហ៊ុនក្នុងការបង្កើនមូលធន ដើម្បីធ្វើវិនិយោគនិងក៏ជាទីកន្លែងផ្តល់ជូននូវឱកាសសម្រាប់អ្នកវិនិយោគក្នុង ការទទួលបានប្រាក់ចំណេញពីក្រុមហ៊ុន។ នាពេលថ្មីៗ ទីផ្សារភាគហ៊ុនបានផ្តល់នូវបទពិសោធន៍មិនល្អ និងប៉ះទង្គិចទៅលើភាគហ៊ុនជាច្រើន ព្រោះផ្សារភាគហ៊ុនមួយចំនួនមិនបានដឹងអំពីច្បាប់បទដ្ឋាននានាហើយបានអនុញ្ញាតឱ្យជនគ្រប់រូបអាចចូលទៅទិញលក់ដែលជាហេតុធ្វើឱ្យមានភាពរីករវៃ និងចលាចលហិរញ្ញវត្ថុ។ បច្ចុប្បន្នផ្សារហ៊ុនបានប្រតិបត្តិពាសពេញពិភពលោក និងបានក្លាយទៅជាស្ថាប័នមួយ ដែលពោរពេញទៅដោយភាពត្រឹមត្រូវខ្ពស់ជាងគេ។ វិនិយោគិនណាចង់ទិញ ឬលក់មូលបត្រត្រូវតែឆ្លងកាត់អ្នកគួកដេរដែល ប្រចាំការនៅក្នុងផ្សារហ៊ុន។ ក្រុមហ៊ុនណាដែលមានមូលបត្រលក់លើទីផ្សារ ត្រូវបានគេឱ្យឈ្មោះថា «Listed» ដែលត្រូវបំពេញគ្រប់លក្ខខណ្ឌជាក់លាក់របស់ទីផ្សារភាគហ៊ុន។ ផ្សារភាគហ៊ុនជាច្រើនត្រូវបានចាប់ផ្តើមពី កម្រិតដំបូង (Floor Exchange) ដែលអ្នកទិញ ឬអ្នកលក់ត្រូវទំនាក់ទំនងដោយផ្ទាល់មុខគ្នា (Face to Face) ។ ផ្សារ

¹ ដកស្រង់ចេញពីសៀវភៅពុម្ពវិស័យមូលបត្រកម្ពុជា (បោះពុម្ពលើកទី២ ឆ្នាំ២០១៨) ទំព័រទី២

² <https://www.linkedin.com/pulse/%E1%9E%98%E1%9E%9B%E1%9E%94%E1%9E%8F%E1%9E%9Asecurities-sok-sotheara>

³ <https://www.khsearch.com/qna/29889>

ហ៊ុនដែលធំជាងគេនៅលើពិភពលោក គឺផ្សារហ៊ុនញ៉ូវយ៉ក (New York Securities Exchange) ដែលត្រូវអនុលោមតាមលក្ខខណ្ឌខាងលើ ប៉ុន្តែផ្សារហ៊ុនទាំងនោះបច្ចុប្បន្នត្រូវប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិក⁴។

២.១.២ ប្រវត្តិផ្សារហ៊ុននានាក្នុងពិភពលោក

ផ្សារភាគហ៊ុន ត្រូវបានរកឃើញដំបូងបង្អស់ក្នុងសតវត្សទី១២នៅក្នុងប្រទេស បារាំងនៅពេលដែលអ្នកក្នុងជេរជឿជាក់ ការអភិវឌ្ឍដោយការធ្វើពាណិជ្ជកម្មទៅលើមូលបត្ររបស់រដ្ឋាភិបាល។ ផ្សារភាគហ៊ុនមិនផ្លូវការបានរីកដុះដាលពាសពេញតំបន់អឺរ៉ុបក្នុងឆ្នាំ១៦០០ ដែលការទិញលក់ភាគហ៊ុនពេលនោះធ្វើឡើងនៅក្នុងហាងកាហ្វេ។ ផ្សារភាគហ៊ុន អេមស្ត័រ ខេម (Amsterdam) បានបង្កើតឡើងក្នុងឆ្នាំ១៦០២ និងបានក្លាយទៅជាផ្សារភាគហ៊ុន ផ្លូវការមួយនៅពេលដែលទីផ្សារនោះបានចាប់ផ្តើមធ្វើការទិញលក់ភាគហ៊ុនរបស់ក្រុមហ៊ុន Dutch East India ។ ក្រុមហ៊ុន Dutch East India ជាក្រុមហ៊ុនដែលបោះលក់ប័ណ្ណភាគហ៊ុនមុនគេ ។

នៅដើមឆ្នាំ១៧០០ ដំណើរការទីផ្សារភាគហ៊ុនត្រូវបានអនុវត្តពេញលេញ នៅក្នុងប្រទេស បារាំង អង់គ្លេស បារាំង និងសហរដ្ឋអាមេរិក។ ទីផ្សារភាគហ៊ុនត្រូវបានក្លាយជាមធ្យោបាយមួយ យ៉ាងសំខាន់សម្រាប់ក្រុមហ៊ុនក្នុងការ បង្កើនមូលធន ដើម្បីធ្វើវិនិយោគនិងក៏ជាទីកន្លែងផ្តល់ជូននូវឱកាសសម្រាប់អ្នកវិនិយោគក្នុងការទទួលបានប្រាក់ចំណេញពីក្រុមហ៊ុន។ នាពេលថ្មីៗទីផ្សារភាគហ៊ុនបានផ្តល់នូវបទពិសោធន៍មិនល្អនិងបានប៉ះទង្គិចទៅខ្មែរលើភាគហ៊ុនជាច្រើន ព្រោះផ្សារភាគហ៊ុនមួយចំនួនមិនបានដឹងអំពីច្បាប់បទដ្ឋាននានា ហើយបានអនុញ្ញាតឱ្យជនគ្រប់រូបអាចចូលទៅទិញលក់ដែលជាហេតុធ្វើឱ្យមានភាពរីករាយ និងចលាចលហិរញ្ញវត្ថុ ។

បច្ចុប្បន្នផ្សារហ៊ុនបានប្រតិបត្តិពាសពេញពិភពលោក និងបានក្លាយទៅជាស្ថាប័នមួយដែលពេញលេញដោយភាពត្រឹមត្រូវខ្ពស់ជាងគេវិនិយោគិនណាចង់ទិញ ឬលក់មូលបត្រត្រូវតែឆ្លងកាត់អ្នកក្នុងជេរដែលប្រចាំការនៅក្នុងផ្សារហ៊ុន ក្រុមហ៊ុនដែលណាដែលមានមូលបត្រលក់លើទីផ្សារត្រូវបានគេឱ្យឈ្មោះថា « Listed » ដែលត្រូវបំពេញគ្រប់លក្ខខណ្ឌជាក់លាក់របស់ទីផ្សារភាគហ៊ុន។ ផ្សារភាគហ៊ុនជាច្រើនត្រូវចាប់ផ្តើមពីកម្រិតដំបូង (Floor Exchange) ដែលអ្នកទិញ ឬ អ្នកលក់ត្រូវទំនាក់ទំនងដោយផ្ទាល់ទល់មុខគ្នា (Face to Face)។ ផ្សារហ៊ុនដែលធំជាងគេនៅលើពិភពលោក គឺផ្សារហ៊ុនញ៉ូវយ៉ក (New York Securities Exchange) ដែលត្រូវអនុលោមតាមលក្ខខណ្ឌខាងលើប៉ុន្តែផ្សារហ៊ុនទាំងនោះបច្ចុប្បន្នត្រូវប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិក⁵។

ក. ប្រវត្តិផ្សារហ៊ុននៅសហរដ្ឋអាមេរិក

ប្រវត្តិផ្សារហ៊ុននៅក្នុងសហរដ្ឋអាមេរិក ត្រូវបានបង្កើតឡើងកាលពីជាង ២០០ឆ្នាំ មុនមកម្ល៉េះ។ យោងតាមប្រវត្តិសាស្ត្របានឱ្យដឹងថា រដ្ឋាភិបាលអាណានិគមបានសម្រេចធ្វើ ហិរញ្ញវត្ថុរបស់គេក្នុងសម័យ សង្គ្រាមតាមរយៈការលក់ប័ណ្ណបំណុលដោយរដ្ឋាភិបាលបានធ្វើកិច្ចសន្យាថានឹងប្រគល់ជូននូវការប្រាក់នៅថ្ងៃសន្យា។ ក្នុងកំឡុងពេលដូចគ្នានេះផងដែរ ក៏មានធនាគារឯកជនមួយចំនួនទៀត បានចាប់ផ្តើមបន្ថែមទុនរបស់ខ្លួនតាមរយៈការបោះមូលបត្ររបស់ក្រុមហ៊ុនដើម្បីបង្កើនទុនរបស់ពួកគេផងដែរ។ វាគឺជាទីផ្សារថ្មី និងវាក៏ជាទម្រង់ថ្មីក្នុងការវិនិយោគលុយហើយវាក៏ជាផែនការមួយដ៏អស្ចារ្យសម្រាប់ធ្វើក្រុមហ៊ុនកាន់តែមានទៅ។

⁴ អកស្រង់ចេញពីសៀវភៅវិស័យមូលបត្រនៅកម្ពុជា ត្រង់ចំណុច ៥.៨ប្រវត្តិផ្សារហ៊ុន ទំព័រ ៤៩

⁵ អកស្រង់ចេញពីសៀវភៅពុម្ព វិស័យមូលបត្រនៅកម្ពុជា ត្រង់ចំណុច ៥.៨ ទំព័រទី៤៩

ព័ត៌មានបន្ថែមទាក់ទងនឹងប្រវត្តិសាស្ត្រនេះដែរក្នុងឆ្នាំ១៧៩២ ការជួបប្រជុំនៃពាណិជ្ជករធំៗទាំង ២០ បាន ជាលទ្ធផលក្នុងការបង្កើតទីផ្សារថ្មីដែលឱ្យឈ្មោះថា«ទីផ្សារហ៊ុនញ៉ូយ៉ក» (New York Securities Exchange -NYSE)។ នៅពេលជួបប្រជុំនេះផងដែរ ពាណិជ្ជករបានយល់ព្រមជួបជាប្រចាំថ្ងៃនៅក្នុងសង្កាត់ Wall Street ដែលធ្វើការទិញលក់ មូលបត្រ។

ព័ត៌មានបន្ថែមក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រ នាពាក់កណ្តាលឆ្នាំ១៨០០ សហរដ្ឋអាមេរិចមានការរីកលូតលាស់យ៉ាងឆាប់ រហ័ស។ ក្រុមហ៊ុនត្រូវការមូលធនដើម្បីពង្រីកតាមតម្រូវការថ្មីៗ។ ក្រុមហ៊ុនបានដឹងទៀតថា វិនិយោគិនមានការចាប់ អារម្មណ៍ក្នុងការទិញភាគហ៊ុនដើម្បីក្លាយជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិរបស់ក្រុមហ៊ុន។ ប្រវត្តិសាស្ត្របានបញ្ជាក់ទៀតថា ការវិនិយោគលើមូលបត្រ គឺអាចបង្កភាពងាយស្រួលក្នុងការពង្រីកក្រុមហ៊ុន និងជាសក្តានុពលមួយសម្រាប់ការជួប គ្នារវាងវិនិយោគិន និងក្រុមហ៊ុនបោះផ្សាយលក់។

ក្នុងឆ្នាំ១៩០០ ប្រាក់រាប់លានដុល្លារនៃតម្លៃមូលបត្រ ត្រូវបានធ្វើពាណិជ្ជកម្មនៅលើទីផ្សារតាមដងផ្លូវ។ ឆ្នាំ ១៩២១ បន្ទាប់ពីការធ្វើពាណិជ្ជកម្មអស់រយៈពេល២០ឆ្នាំមក ទីផ្សារហ៊ុនត្រូវបានរើសចូលក្នុងវិញ។

ប្រវត្តិសាស្ត្របាននាំយើងឱ្យធ្វើបដិវត្តន៍ឧស្សាហកម្មដែលបានសម្តែងឱ្យឃើញនូវការផ្លាស់ប្តូរមុខមាត់ ទីផ្សារហ៊ុន។ ទម្រង់ថ្មីនៃការវិនិយោគបានចាប់ផ្តើមដើមនៅពេល ដែលមនុស្សចាប់ផ្តើមដឹងថាប្រាក់ចំណេញ អាចរកបាននៅពេលដែលលក់មូលបត្រចេញវិញទៅឱ្យអ្នកដទៃដែលពួកគេគិតថាក្រុមហ៊ុនយើងមានតម្លៃ។ នេះវាជា ការចាប់ផ្តើមឡើងនូវទីផ្សារបន្ទាប់ (Secondary market)។ ផ្សារបន្ទាប់មានផលប្រយោជន៍ដូចដែលរៀបរាប់ជូនរួចហើយ ខាងលើ។

ការកើនឡើងនៃចំនួនសមាជិកផ្សារភាគហ៊ុន ជាគន្លឹះដែលនាំឱ្យរដ្ឋាភិបាលសម្រេចចិត្តថានឹងបន្ថែម ច្បាប់បទដ្ឋានផ្សេងៗទៀតនៅក្នុងទីផ្សារហ៊ុនដើម្បីការពារដល់វិនិយោគិនទាំងអស់នោះ។ តាមប្រវត្តិសាស្ត្រ ឆ្នាំ១៩៣៤ គ្រប់សមាជិកទាំងអស់ត្រូវឆ្លងកាត់ការត្រួតពិនិត្យរបស់គណៈកម្មការផ្សារមូលបត្រ (Securities and Exchange Commission) ដើម្បីធ្វើការពិនិត្យលើការអនុវត្តស្របលិខិតបទដ្ឋានផ្សេងៗ និងពិនិត្យអំពីតម្រូវ ការក្នុងបោះមូលបត្រលើទីផ្សារ⁶។

២. ប្រវត្តិផ្សារហ៊ុននៅចក្រភពអង់គ្លេស

ភាគហ៊ុនមហាក្សត្រត្រូវបានបើកដំបូងគេដោយ Thomas Gresham ទៅលើគំរូនៃ Antwerp Bourse(ភាគហ៊ុន) ក្នុងឆ្នាំ១៥៧១ ក្នុងជំនាន់ម្ចាស់ក្សត្រី អេលីហ្សាបែត។ ក្នុងសតវត្សទី១៧ អ្នកគួកដេរភាគហ៊ុនមិនត្រូវបានអនុញ្ញាត ឱ្យចូលទៅក្នុងផ្សារហ៊ុនមហាក្សត្រទេដោយហេតុតែ ឬក៏ពារមិនសមរម្យរបស់ពួកគេ។ ប៉ុន្តែក្រោយមកទៀតពួកគេត្រូវ បានអនុញ្ញាតឱ្យចូលវិញដោយចេញពីកន្លែងផ្សេងៗនៃ Coffee house ។

១ ទីផ្សារមូលបត្រមុនសង្គ្រាមលោកនៅអង់គ្លេស

ក្នុងខែមិថុនា ឆ្នាំ១៨៥៣ សមាជិកចូលរួមទីផ្សារមូលបត្រ និងឈ្នួញកណ្តាលបានពិភាក្សាគ្នាអស់រយៈពេល យ៉ាងយូរដែលទីផ្សារមូលបត្រមានមនុស្សជាច្រើនមិនពេញចិត្តហើយគម្រោងក្នុងការពង្រីកបន្តត្រូវបានដាក់បញ្ចូល។ ការដែលហួសពីការរំពឹងទុករបស់ បណ្តាប្រទេសអាស៊ី, ប្រទេសលោកខាងលិច, និងលោកខាងជើងវាត្រូវបានកំណត់

⁶ <https://dfi.wi.gov/Pages/Securities/Filings/SecuritiesRegulationHistory.aspx>

ថាទីផ្សារមូលបត្រដ៏ថ្មីទាំងស្រុង។ នៅក្នុងខែមិនាឆ្នាំ១៨៥៤ អគារឥដ្ឋដ៏ល្អពិសេសមួយដែលបានមកពីការតាំង ពិព័ណ៌ដ៏អស្ចារ្យ Great Exhibition ត្រូវបានសាងសង់ឡើង។

ពាក់កណ្តាលឆ្នាំ១៨០០ ទូរសព្ទដៃសារព័ត៌មាន និងការធ្វើសារតាមទូរលេខត្រូវបានបង្កើតឡើង។ បច្ចេកវិទ្យាថ្មីៗទាំងនេះ ជាផ្នែកមួយដ៏សំខាន់នៃដំណើរការបដិវត្តន៍ នៃទីផ្សារមូលបត្រ។ ទោះបីជា មានការ ពេញចិត្តក្នុងការភ្ជាប់ទំនាក់ទំនងគ្នារវាងទីក្រុងសំខាន់ៗក្នុងឆ្នាំ១៨៤០ ក៏ដោយអ្នកគ្រប់គ្រងនៅក្នុងទីផ្សារ មូលបត្រមិនជឿជាក់ ទៅលើអត្ថប្រយោជន៍នៃទូរសព្ទឡើយហើយវា ក៏មិនត្រូវបានដំឡើងយកមកប្រើប្រាស់មុន ឆ្នាំ១៨៧៨ ដែរ។ ក្តីបារម្ភជាច្រើនទាក់ទងថាតើអាជីវកម្មត្រូវបានទាក់ទាញ ឬបំបែកជាមួយសម្ភារបរិក្ខារថ្មីៗ នេះ ឬទេ? ទីបំផុតអ្នកគ្រប់គ្រងចុះញ៉មហើយទូរសព្ទត្រូវបានក្លាយជាសម្ភារយ៉ាងសំខាន់សម្រាប់ឈ្នួញមូលបត្រ។

២ សង្គ្រាមលោកលើកទីមួយនៅអង់គ្លេស

ក្នុងនាម ជាស្ថាប័នហិរញ្ញវត្ថុនៃពិភពលោកទាំងទីក្រុង និងទីផ្សារមូលបត្រត្រូវបានបំផ្លិចបំផ្លាញយ៉ាង ធ្ងន់ធ្ងរ ដោយការរាតត្បាតនៃសង្គ្រាមលោកលើកទីមួយក្នុងឆ្នាំ១៩១៤។ ដំបូងបំផុតតម្លៃមូលបត្រកើនយ៉ាង ឆាប់រហ័ស ដែលគិតទៅដល់ការកើនឡើងដោយសារការបោះបង់ដោយអាវុធដែលអ្នកខ្ចីបំណុលត្រូវបានហៅ ត្រលប់មកវិញ ហើយធនាគារបរទេសត្រូវការប្រាក់កម្ចីរបស់ពួកគេ និងដំឡើងការប្រាក់។ ការសម្រេចចិត្តបិទ ទីផ្សារមូលបត្រសម្រាប់កែច្នៃចន្លោះប្រហោង និងការពង្រីកនៃធនាគារ August Bank Holiday ដើម្បីទប់ ស្កាត់ការខ្វះសាច់ប្រាក់បម្រុងក្នុងការបើកឱ្យអតិថិជនច្រើនក្នុងពេលតែមួយ (Run on banks) ។ ទីផ្សារមូលបត្រ ត្រូវបានបិទចាប់ពីចុងខែកក្កដាដល់បំណាច់ឆ្នាំ។

ទីផ្សារភាគហ៊ុនបានបើកសារជាថ្មី នៅថ្ងៃទី៤ ខែមករា ឆ្នាំ១៩១៥ ដែលប្រតិបត្តិការតែជាសាច់ប្រាក់ តែប៉ុណ្ណោះ។ ការកំណត់អំពីលក្ខខណ្ឌ និងការប្រកួតប្រជែងទៅលើការជួញដូរ ដែលនាំមកដោយសង្គ្រាម សមាជិកជាង១០០០នាក់បានបោះបង់ការជួញដូរនៅចន្លោះឆ្នាំ១៩១៤ ដល់ ១៩១៨។ ហិរញ្ញវត្ថុនៃការជួញ ដូរវាមិនមានលក្ខណៈល្អដូចមុនឡើយ ចាប់តាំងពីការរើសត្រលប់មកវិញនៃទីផ្សារមូលបត្រក្នុងខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ ១៩១៨។ ក្នុងឆ្នាំ១៩២៣ ទីផ្សារមូលបត្រទទួលបាននូវការគ្របដណ្តប់នៃអាវុធជាមួយនិងបាវចនា « Dictum Meur Pactum » ពិភពលោកនេះ គឺជាបំណុលរបស់ខ្ញុំ។

៣ សង្គ្រាមលោកលើកទីពីរនៅអង់គ្លេស

ក្នុងឆ្នាំ១៩៣៧ បទពិសោធន៍ដែលទទួលបានពីសង្គ្រាមលោកលើកទី១ បានធ្វើឱ្យមន្ត្រីនៅក្នុងទីផ្សារ មូលបត្ររៀបចំឡើងនូវគម្រោងមួយទៅលើស្ថានភាពនៃសង្គ្រាមថ្មីមួយទៀត។ ក្តីព្រួយបារម្ភមួយ គឺការវាយឆ្លក់ តាមផ្លូវអាកាស និងការទំលាក់គ្រាប់បែកនៅក្នុងបរិវេណទីផ្សារមូលបត្រ ហើយយោបល់មួយត្រូវបានលើក ឡើង គឺត្រូវផ្លាស់ទៅនៅ Denham វិញ។ ទោះបីយ៉ាងណាក៏ដោយគំនិតនេះវាមិនត្រូវបានគាំទ្រឡើយ។ នៅ ថ្ងៃដំបូងក្នុងខែកញ្ញា ឆ្នាំ១៩៣៩ ទីផ្សារភាគហ៊ុនត្រូវបានបិទទ្វារ « រហូតមានការកាត់សម្គាល់ បន្ថែម » ហើយពីរ ថ្ងៃក្រោយមកសញ្ញានៃសង្គ្រាមបានប្រកាសឡើង។ ខុសប្លែកពីសង្គ្រាមលោកលើកទី១ទីផ្សារមូលបត្របាន បើកទ្វារឡើងវិញម្តងទៀត ៦ថ្ងៃក្រោយពីការប្រកាសសញ្ញាសង្គ្រាម គឺថ្ងៃទី៧ ខែកញ្ញា។

ជាមួយពេលនេះដែរ សង្គ្រាមនៅតែបន្តឈានចូលដល់ឆ្នាំទី២ ការវាយឆ្លក់តាមផ្លូវអាកាសកាន់ធំ ជាង មុន។ ជាយថាហេតុនៅក្នុងយប់ថ្ងៃទី២៩ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ១៩៤០ អគ្គិភ័យធំមួយនៅក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រទី ក្រុង

London បានកើតឡើង។ ទីផ្សារមូលបត្រត្រូវបានប៉ះទង្គិចជាមួយគ្រាប់បែកភ្លើងមួយដែលត្រូវបានពន្លត់យ៉ាងរហ័ស។ ការជួញដូរក្នុងទីផ្សារមូលបត្របានធ្លាក់ចុះទាបជាខ្លាំងហើយប្រព្រឹត្តទៅតាមរយៈទូរសព្ទស្ទើរតែទាំងអស់។ ជាការពិតណាស់ ទីផ្សារមូលបត្របានបិទទ្វារតែមួយថ្ងៃទៀតប៉ុណ្ណោះនៅក្នុងកំឡុងពេលសង្គ្រាមនាឆ្នាំ១៩៤៥ ដើម្បីគិតពីការខូចខាតអំពីគ្រាប់មីស៊ីល (Rocket) V2 ហើយការជួញដូរនាពេលនោះនៅតែបន្តនៅក្នុងអគារក្រោមដី⁷។

គ. ប្រវត្តិផ្សារហ៊ុននៅប្រទេសចិន

ការបង្កើតឡើងនៃប្រព័ន្ធជាត់ទាត់អន្តរជាតិទទួលស្គាល់ទូទាំងតំបន់ផ្សេងៗនៅប្រទេសក្នុងទីក្រុងសៀងហៃ គឺជាលទ្ធផលនៃសន្និសីទសញ្ញាណានគីងក្នុងឆ្នាំ១៨៤២ (ដែលជាទីបញ្ចប់នៃសង្គ្រាមអាគៀនលើកទី១ ហើយបន្ទាប់ពីការយល់ព្រមរវាងរដ្ឋាភិបាលចិន និងរដ្ឋាភិបាល (ប្រទេស គឺជាការអភិវឌ្ឍដ៏សំខាន់នៃការ ធ្វើពាណិជ្ជកម្មប្រទេសក្នុងប្រទេសចិន និងទំនាក់ទំនងជាលក្ខណៈអន្តរជាតិនៅក្នុងទីក្រុងសៀងហៃ។ ទីផ្សារសម្រាប់ធ្វើពាណិជ្ជកម្មមូលបត្រនៅក្នុងទីក្រុងសៀងហៃ បានចាប់ផ្តើមឡើងនៅចុងឆ្នាំ១៨៦០។ បញ្ជីសន្លឹកហ៊ុនទី១ ត្រូវបានបោះពុម្ពឡើងក្នុងខែមិថុនា ឆ្នាំ១៨៦៦ ហើយបន្ទាប់ពីនោះប្រព័ន្ធជាត់ទាត់អន្តរជាតិរបស់ទីក្រុងសៀងហៃ បានអភិវឌ្ឍលក្ខខណ្ឌកាន់តែងាយស្រួលឡើង⁸។

២.១.៣ ទ្រឹស្តីពាក់ព័ន្ធ

ទីផ្សារភាគហ៊ុន គឺជាផ្នែកសំខាន់មួយនៃសេដ្ឋកិច្ចពិភពលោកនាពេលបច្ចុប្បន្ននេះ។ ប្រទេសនៅជុំវិញពិភពលោកកំពុងពឹងផ្អែកលើទីផ្សារភាគហ៊ុនជាផ្នែកមួយយ៉ាងសំខាន់សម្រាប់កំណើនសេដ្ឋកិច្ច។ ក្រុមហ៊ុន យក្សនៅលើពិភពលោកសុទ្ធសឹងតែឈានជើងចូលក្នុងទីផ្សារភាគហ៊ុនដើម្បីទាញយកផលប្រយោជន៍។ ក្នុងអត្ថបទនេះយើងនឹងស្វែងយល់អំពីប្រវត្តិនៃទីផ្សារភាគហ៊ុន។

ទីផ្សារភាគហ៊ុនមិនមានរូបរាងពិតប្រាកដនោះទេគិតត្រឹមសតវត្សរ៍ទី១៥។ ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយគេឃើញមានឧទាហរណ៍មួយចំនួននៃទីផ្សារដំបូងដែលស្រដៀងនឹងទីផ្សារភាគហ៊ុន។ នៅទសវត្សរ៍ឆ្នាំ១១០០ មានប្រព័ន្ធមួយដែលមានអ្នកគ្រប់គ្រងបំណុលកសិកម្មនៅទូទាំងប្រទេសជំនួសទៅដោយធនាគារ។ រូបភាពនេះត្រូវបានគេមើលឃើញថាជាឧទាហរណ៍ដ៏សំខាន់ដំបូងបង្អស់នៃឈ្មួញកណ្តាល។

បន្ទាប់ពីបានគ្របដណ្តប់សេដ្ឋកិច្ចពិភពលោកអស់រយៈពេលច្រើនជាង១សតវត្សរ៍មក ទីផ្សារភាគហ៊ុនញូវយ៉ក (NYSE) បានប្រឈមនឹងគូប្រជែងលើកដំបូងរបស់ខ្លួននៅក្នុងទសវត្សរ៍ឆ្នាំ១៩៧០ ។ នៅឆ្នាំ១៩៧១ មានស្ថាប័នធំចំនួនពីរគឺសមាគមជាតិអ្នកចែកចាយមូលបត្រនិងអាជ្ញាធរនិយ័តករឧស្សាហកម្មហិរញ្ញវត្ថុ (National Association of Securities Dealers and Financial Industry Regulatory Authority) បានបង្កើតផ្សារហ៊ុន NASDAQ ។ NASDAQ ត្រូវបានរៀបចំឧសគ្នាពីផ្សារហ៊ុនធម្មតា។ ឧទាហរណ៍ជំនួសឱ្យការមានទីតាំងជួញដូរ NASDAQ ធ្វើការទាំងស្រុងនៅលើបណ្តាញកុំព្យូទ័រ ហើយរាល់ការជួញដូរទាំងអស់ត្រូវបានធ្វើឡើងតាមប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិក។ ការធ្វើពាណិជ្ជកម្មតាមអេឡិចត្រូនិកបានផ្តល់ឱ្យ NASDAQ នូវគុណសម្បត្តិសំខាន់ៗមួយចំនួនលើដៃគូប្រកួតប្រជែង។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ការប្រកួតប្រជែងរវាង NASDAQ និង NYSE កើតមានការផ្លាស់ប្តូរកាន់តែប្រសើរ។

⁷ <https://www.bsi.co.uk/security-heritage/>

⁸ <https://altio.io/the-history-of-the-shanghai-stock-exchange/>

ឧទាហរណ៍នៅឆ្នាំ២០០៧ NYSE បានរួមបញ្ចូលជាមួយ Euronext ដើម្បីបង្កើត NYSE Euronext ដែលជាផ្សារភាគហ៊ុនមហាសមុទ្រអត្តង់ទិកដំបូងគេនៅលើពិភពលោក។

សព្វថ្ងៃនេះ ស្ទើរតែគ្រប់ប្រទេសទាំងអស់នៅលើពិភពលោកសុទ្ធតែមានទីផ្សារភាគហ៊ុនផ្ទាល់ខ្លួន។ ដូចជាទីផ្សារភាគហ៊ុនធំៗ នៅក្នុងប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍មួយចំនួន រួមមាន កាណាដា ជប៉ុន ហុងកុង និងស៊ីងប៉ូរីជាដើមបានបង្កើតឡើងក្នុងអំឡុងសតវត្សរ៍ទី១៩ និង២០ ។ សព្វថ្ងៃនេះ ជារៀងរាល់ថ្ងៃប្រាក់រាប់ទ្រីលានដុល្លារត្រូវបានគេជួញដូរនៅលើផ្សារភាគហ៊ុននៅជុំវិញពិភពលោក។ គូសបញ្ជាក់ថាប្រទេសកម្ពុជាក៏មានទីផ្សារភាគហ៊ុន ផ្ទាល់ខ្លួនផងដែរ ដែលមានឈ្មោះជាផ្លូវការថាផ្សារមូលបត្រកម្ពុជា។ សព្វថ្ងៃនេះមានក្រុមហ៊ុនចំនួន១៣ កំពុងដាក់លក់មូលបត្រនៅក្នុងផ្សារមូលបត្រកម្ពុជា ដែលមាន៧ក្រុមហ៊ុនបានបោះផ្សាយទៅលើមូលបត្រកម្មសិទ្ធិ និងមាន៦ក្រុមហ៊ុនផ្សេងទៀតបោះផ្សាយទៅលើមូលបត្របំណុល។

២.២ ការត្រៀមលក្ខណៈដើម្បីក្លាយខ្លួនទៅជាក្រុមហ៊ុនបោះលក់មូលបត្រ

២.២.១ និយមន័យ

ក្រុមហ៊ុនបោះលក់មូលបត្រ គឺជាការបង្កើតយន្តការដើម្បីការពារសិទ្ធិរបស់ភាគហ៊ុននិកការរៀបចំរចនាសម្ព័ន្ធគ្រប់គ្រង និងអភិបាលកិច្ចសាជីវកម្មរបស់ក្រុមហ៊ុន ការកំណត់សិទ្ធិអំណាច និងកាតព្វកិច្ចរបស់ក្រុមប្រឹក្សាភិបាល ការបង្កើតប្រព័ន្ធគ្រួតពិនិត្យប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព និងការពារសិទ្ធិរបស់ភាគីពាក់ព័ន្ធ ស្របទៅតាមបទបញ្ញត្តិ។

ក្រុមហ៊ុនបោះលក់មូលបត្រ (Securities Firm) គឺសំដៅដល់ក្រុមហ៊ុន ឬក្រុមហ៊ុនសហកម្មសិទ្ធិដែលបានអាជ្ញាបណ្ណដើម្បីធ្វើអាជីវកម្មមូលបត្រដោយស្របទៅតាមច្បាប់ស្តីពីការបោះផ្សាយ និងការជួញដូរមូលបត្រមហាជន។

ក្រុមហ៊ុនបោះលក់មូលបត្រ គឺសំដៅដល់នីតិបុគ្គល ឬជាក្រុមហ៊ុនដែលទទួលបានអាជ្ញាបណ្ណពី គ.ម.ក ធ្វើជាក្រុមហ៊ុនបោះលក់មូលបត្រ។

២.២.២ ការត្រៀមលក្ខណៈដើម្បីក្លាយខ្លួនទៅជាក្រុមហ៊ុនបោះលក់មូលបត្រ

ដើម្បីអាចបោះផ្សាយលក់មូលបត្រជាសាធារណៈបានក្រុមហ៊ុនដែលមានបំណងស្នើសុំត្រូវបំពេញនូវនិងនីតិវិធីដូចខាងក្រោម៖

១. ត្រូវអនុវត្តតាមលក្ខខណ្ឌអភិបាលកិច្ចសាជីវកម្មដែលកំណត់ដោយ ន.ម.ក មានដូចជា៖

- ក្រុមប្រឹក្សាភិបាល
- គណៈកម្មាធិការរបស់ក្រុមប្រឹក្សាភិបាល
- អំពីលាភការ ឬប្រាក់បំណាច់
- ការវាយតម្លៃក្រុមប្រឹក្សាភិបាលអភិបាលគណៈកម្មាធិការ និងនាយកប្រតិបត្តិ
- ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហានិភ័យ
- សវនកម្មផ្ទៃក្នុង និងការត្រួតពិនិត្យផ្ទៃក្នុង
- សិទ្ធិរបស់ភាគហ៊ុនិក
- ភាគីពាក់ព័ន្ធ
- ការអនុវត្តក្រមសីលធម៌សម្រាប់អនុវត្តជុំវិញ

^១ អកប្រសង់ចេញពីសៀវភៅពុម្ពវិស័យមូលបត្រកម្ពុជា (បោះពុម្ពលើកទី២ ឆ្នាំ២០១៨) ទំព័រទី៨៩

- ទំនាក់ទំនងរវាងវិនិយោគិន
- គំនិតផ្តួចផ្តើមស្តីពីទំនួលខុសត្រូវសង្គម
- ការបង្ហាញព័ត៌មាន និងតម្លាភាព។

២. ត្រូវមានសកម្មភាពធុរកិច្ចសមស្របនឹងផលប្រយោជន៍សាធារណៈនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជារួមទាំងផ្តល់ផលប្រយោជន៍ដល់សេដ្ឋកិច្ចសង្គម និងធានានិរន្តរភាពប្រតិបត្តិការធុរកិច្ច ។

៣. ត្រូវដាក់បង្ហាញនូវរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុដូចជា៖

- របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុប្រវត្តិសាស្ត្រ (Historical Financial Statement)
- របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុប្រវត្តិសាស្ត្ររួម (Consolidated Historical Financial Statement)
រយៈពេល២ឆ្នាំនៃឆ្នាំសារពើពន្ធចុងក្រោយសម្រាប់ក្រុមហ៊ុនដែលមានលទ្ធភាពចុះបញ្ជីក្នុងផ្សារគោលនៃផ្សារមូលបត្រប្រតិស្រុត និងរយៈពេល ១ឆ្នាំនៃឆ្នាំសារពើពន្ធចុងក្រោយ ។
- សម្រាប់ក្រុមហ៊ុនសក្តានុពលដែលមានលទ្ធភាពចុះបញ្ជី ក្នុងផ្សារកំណើននៃទីផ្សារមូលបត្រប្រតិស្រុតដែលត្រូវធ្វើសវនកម្មស្របតាមច្បាប់ និងបទប្បញ្ញត្តិជាធរមាននៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។
- ករណីបុគ្គលដាក់ពាក្យស្នើសុំការបោះផ្សាយលក់មូលបត្រជាសាធារណៈនៅក្រោយរយៈពេល ៤៥ថ្ងៃ បន្ទាប់ពីដំណាច់ត្រីមាសបុគ្គលដាក់ពាក្យស្នើសុំនោះត្រូវផ្តល់របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុក្នុងគ្រា ។

៤. ត្រូវទទួលបានការបញ្ជាក់ជាមុនពីផ្សារមូលបត្រប្រតិស្រុតពីលទ្ធភាពអាចចុះបញ្ជីលក់មូលបត្រកម្មសិទ្ធិ ។

៥. ត្រូវមានឯកសារផ្តល់ព័ត៌មានដូចជា៖

- ព័ត៌មានទូទៅពាក់ព័ន្ធនឹងសំណើបោះផ្សាយ
- ព័ត៌មានស្តីពីកត្តាហានិភ័យ
- ការប្រើប្រាស់សាច់ប្រាក់ដែលបានមកពីការបោះផ្សាយលក់មូលបត្រកម្មសិទ្ធិជាសាធារណៈ
- ផែនការវិនិយោគ
- ការពិពណ៌នាអំពីធុរកិច្ច
- ការពិនិត្យឡើងវិញ និងការព្យាករណ៍លើប្រតិបត្តិការ និងហិរញ្ញវត្ថុ
- ការពិពណ៌នាអំពីអចលកម្មរូបិយរបស់ក្រុមហ៊ុនបោះផ្សាយ ។
- ការវាយតម្លៃទ្រព្យសកម្ម និងការវាយតម្លៃទ្រព្យសកម្មឡើងវិញ
- ព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធនឹងអភិបាលបុគ្គលិកជាន់ខ្ពស់និភាគហ៊ុនិក
- ការជាប់ពាក់ព័ន្ធរបស់អភិបាល និងបុគ្គលិកជាន់ខ្ពស់ក្នុងដំណើរការផ្លូវច្បាប់
- ទំនាក់ទំនង និងប្រតិបត្តិការជាមួយភាគីជាប់ពាក់ព័ន្ធ
- ប្រាក់បំណាច់ ឬលាភការសម្រាប់អភិបាល និងបុគ្គលិកជាន់ខ្ពស់
- សិទ្ធិទិញមូលបត្រកម្មសិទ្ធិដែលបានផ្តល់ទៅឱ្យអភិបាលបុគ្គលិកជាន់ខ្ពស់ និងនិយោជិត
- ប្រតិបត្តិការជាមួយអភិបាល និងភាគហ៊ុនិក
- ទ្រព្យសកម្មសុទ្ធ និងប្រាក់ចំណេញក្នុងមួយឯកតានៃមូលបត្រកម្មសិទ្ធិ

- កម្មសិទ្ធិនៃមូលបត្រកម្មសិទ្ធិរបស់ក្រុមហ៊ុនបោះផ្សាយ
- ការដាក់តម្លៃមូលបត្រកម្មសិទ្ធិដើម្បីធ្វើសំណើលក់
- សិទ្ធិរបស់កម្មសិទ្ធិករលើមូលបត្រកម្មសិទ្ធិដែលធ្វើសំណើលក់
- ព័ត៌មានហិរញ្ញវត្ថុប្រវត្តិសាស្ត្រ និងព័ត៌មានហិរញ្ញវត្ថុប្រវត្តិសាស្ត្រ។

ក. លក្ខខណ្ឌបោះផ្សាយមូលបត្រជាសាធារណៈ

នៅកម្ពុជាមូលបត្រមានពីរប្រភេទគឺ មូលបត្រកម្មសិទ្ធិ និងមូលបត្របំណុល។ សម្រាប់ក្រុមហ៊ុនដែលមានបំណងស្នើសុំបោះផ្សាយលក់មូលបត្រជាសាធារណៈត្រូវគោរពតាមលក្ខខណ្ឌដូចខាងក្រោម៖

❖ មូលបត្រកម្មសិទ្ធិ

លក្ខខណ្ឌស្នើសុំបោះផ្សាយលក់មូលបត្រកម្មសិទ្ធិជាសាធារណៈមាន៖

១. ជាក្រុមហ៊ុនមហាជនទទួលខុសត្រូវមានកម្រិត (PLC) ឬនីតិបុគ្គលប្រតិស្រុត (Permitted Entity)

២. មានរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុដែលធ្វើសវនកម្មដោយសវនករឯករាជ្យ (Audited Financial Report) ២ឆ្នាំ

៣. មានមូលធនភាគហ៊ុនិក (Shareholders' Equity) យ៉ាងតិច៣០ ពាន់លានរៀល (ប្រហែល ៧,៥០០,០០០ លាន ដុល្លារ)

៤. ត្រូវមានប្រាក់ចំណូលសុទ្ធ (Net Profit) យ៉ាងតិច ២ពាន់លានរៀល (ប្រហែល ៥០០,០០០ ដុល្លារ) នៃឆ្នាំសារពើពន្ធចុងក្រោយ និង ៣ ពាន់លានរៀល (ប្រហែល ៧៥០,០០០ ដុល្លារ) រយៈពេល ២ ឆ្នាំចុងក្រោយ។ ព័ត៌មានលម្អិតអំពីលក្ខខណ្ឌទាំងនេះ មានចែងក្នុងប្រកាសស្តីពី «ការបោះផ្សាយលក់មូលបត្រកម្មសិទ្ធិជា សាធារណៈ»ចុះថ្ងៃទី១០ខែកញ្ញាឆ្នាំ២០១៥ដែលមានលើគេហទំព័រ គ.ម.ក www.secc.gov.kh ។

❖ មូលបត្របំណុល

លក្ខខណ្ឌស្នើសុំបោះផ្សាយលក់មូលបត្របំណុលជាសាធារណៈមាន៖

១. ជាក្រុមហ៊ុនមហាជនទទួលខុសត្រូវមានកម្រិត ឬនីតិបុគ្គលប្រតិស្រុត។

២. មានសេចក្តីសម្រេចរបស់ក្រុមប្រឹក្សាភិបាលពាក់ព័ន្ធនឹងការបោះផ្សាយលក់មូលបត្របំណុលជាសាធារណៈទៅតាមការសម្រេចរបស់មហាសន្និបាតភាគហ៊ុនិក។

៣. មានរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុប្រវត្តិសាស្ត្រ និងរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុប្រវត្តិសាស្ត្ររយៈពេល ២ (ពីរ) ឆ្នាំនៃឆ្នាំសារពើពន្ធចុងក្រោយដែលត្រូវធ្វើសវនកម្មស្របតាមច្បាប់ និងបទប្បញ្ញត្តិជាធរមាននៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។ ករណីបុគ្គលដាក់ពាក្យស្នើសុំដាក់ពាក្យស្នើសុំបោះផ្សាយលក់មូលបត្របំណុលជាសាធារណៈ នៅក្រោយរយៈពេល ៤៥ (សែសិបប្រាំ) ថ្ងៃបន្ទាប់ពីដំណាច់ត្រីមាស បុគ្គលដាក់ពាក្យស្នើសុំនោះត្រូវផ្តល់របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុក្នុងគ្រា។

៤. មានកម្រិតអភិបាលកិច្ចសាជីវកម្មរឹងមាំដោយមានចនាសម្ព័ន្ធដឹកនាំច្បាស់លាស់។

៥. ទទួលបានការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់លទ្ធភាពសងពី ភ្នាក់ងារវាយតម្លៃលទ្ធភាពសងដែលទទួលបានការទទួលស្គាល់ពី គ.ម.ក ។

៦. ទទួលបានការបញ្ជាក់ជាមុនអំពីការពិនិត្យលទ្ធភាពអាចចុះបញ្ជីលក់មូលបត្របំណុល និងការដាក់តម្លៃមូលបត្របំណុលពីទីផ្សារមូលបត្រប្រតិស្រុតស្របតាមមាត្រា ៧ នៃអនុក្រឹត្យនេះ។ សរុបសេចក្តីមកក្រុមហ៊ុនបោះផ្សាយលក់មូលបត្រជាសាធារណៈទទួលបានផលប្រយោជន៍ដូចខាងក្រោម៖

១ ជួយភាគហ៊ុននិក មិនព្រួយបារម្ភពីភាគហ៊ុននិកផ្សេងទៀតដើរខ្សែលើឡើយ ព្រោះភាគហ៊ុននិកមិនចូលពាក់ព័ន្ធក្នុងការគ្រប់គ្រង និងដឹកនាំឡើយ។

២ ជួយដល់ភាគហ៊ុននិក ដែលចង់ដកហ៊ុនយកទៅធ្វើអាជីវកម្មផ្សេងទៀតដែលគេពិនិត្យថាអាចចំណេញជាងនេះ។ ម្យ៉ាងទៀតគេអាចប្រមូលទុនក្នុងពេលបច្ចុប្បន្ន ដោយការលក់ភាគហ៊ុនដែលមានភាគចំណេញអនាគតក្នុងនោះទៀតផង។

៣ វាក៏ជួយផងដែរដល់ក្រុមហ៊ុនទាំងឡាយដែលមានលក្ខណៈជាគ្រួសារ និងមានទ្រព្យច្រើនហើយមានការពិបាកក្នុងការបែងចែកទ្រព្យឱ្យក្លាយជាក្រុមហ៊ុនដែលមានភាគហ៊ុនតូចៗទៅ និងតំណវង្សត្រកូល

៤ ជួយឱ្យកាត់បន្ថយបាតុកម្ម កុបកម្ម ព្រោះវាជារបស់សាធារណជនទូទៅ

៥ ជួយឱ្យមានហិរញ្ញវត្ថុវិនិយោគល្អ និងពង្រីកក្រុមហ៊ុនកាន់តែធំប្រមូលទុនបានយ៉ាងងាយពីក្នុង និងក្រៅតាមរយៈការចាក់បញ្ចូល។

២.៣ គុណសម្បត្តិ និងគុណវិបត្តិក្នុងការក្លាយទៅជាក្រុមហ៊ុនបោះលក់មូលបត្ររបស់ក្រុមហ៊ុន អេស៊ីលីដា ស៊ីឃ្យូរីធី ភីអិលស៊ី

២.៣.១ និយមន័យ

គុណសម្បត្តិ គឺសំដៅទៅលើការផ្តល់នូវផលប្រយោជន៍សេចក្តីបរិសុទ្ធសេចក្តីល្អដែលនាំមកឱ្យមានការរីកចម្រើន ។

គុណវិបត្តិ គឺសំដៅទៅលើចំណុចអវិជ្ជមានដែលមិនបានផ្តល់នូវផលប្រយោជន៍ ។

២.៣.២ គុណសម្បត្តិរបស់ក្រុមហ៊ុនបោះលក់មូលបត្រ

- ទីផ្សារមូលបត្រជួយជំរុញឱ្យមហាជនបង្កើននូវការសន្សំ និងកៀរគរមូលធន ដែលនៅសេសសល់មិនមានតម្រូវការប្រើប្រាស់យកទៅវិនិយោគក្នុងសេដ្ឋកិច្ច។
- ទីផ្សារមូលបត្រគឺជាមធ្យោបាយមួយប្រមូលប្រាក់នូវប្រភពមូលធនដែលនៅទំនេរតូចៗមិនទាន់មានតម្រូវការប្រើប្រាស់ ពូនផ្គុំជាមូលធនធំមួយដើម្បីវិនិយោគក្នុងវិស័យសេដ្ឋកិច្ចរូបវន្ត។
- ទីផ្សារមូលបត្រគឺជាឧបករណ៍មួយជួយសម្រួលដល់រាជរដ្ឋាភិបាលក្នុងការអនុវត្តនូវកម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច-សង្គម។
- ទីផ្សារមូលបត្រ គឺជាឧបករណ៍មួយ ដើម្បីទាក់ទាញនិងស្រូបយកនូវមូលធនពីបរទេស។
- ទីផ្សារមូលបត្រជួយជំរុញឱ្យបណ្តាក្រុមហ៊ុននានាប្រកបអាជីវកម្មដោយប្រសិទ្ធភាពនិងមានតម្លាភាព។
- ទីផ្សារមូលបត្រជួយជំរុញឱ្យប្រភពមូលធនក្នុងស្រុកមានចរាចរ ឬចលនាសំរើក។
- ទីផ្សារមូលបត្រជួយបង្កើតនូវទម្លាប់នៃការវិនិយោគ។
- ជួយភាគហ៊ុននិកមិនព្រួយបារម្ភពីភាគហ៊ុននិកផ្សេងទៀតដើរខ្សែលើឡើយព្រោះភាគហ៊ុននិកមិនចូលពាក់ព័ន្ធក្នុងការគ្រប់គ្រង និងដឹកនាំឡើយ។
- ជួយដល់ភាគហ៊ុននិក ដែលចង់ដកហ៊ុនយកទៅធ្វើអាជីវកម្មផ្សេងទៀត ដែលគេពិនិត្យថាអាចចំណេញជាងនេះ។ ម្យ៉ាងទៀតគេអាចប្រមូលទុនក្នុងពេលបច្ចុប្បន្នដោយការលក់ភាគហ៊ុនដែលមានភាគចំណេញអនាគតក្នុងនោះទៀតផង។

- វាក៏ជួយផងដែរដល់ក្រុមហ៊ុនទាំងឡាយដែលមានលក្ខណៈជាគ្រួសារ និងមានទ្រព្យច្រើនហើយមានការពិបាកក្នុងការបែងចែកទ្រព្យឱ្យក្លាយជាក្រុមហ៊ុនដែលមានភាគហ៊ុនតូចៗនិងតំណវង់ត្រកូល។
- ជួយឱ្យមានបរិយាកាសវិនិយោគល្អនិងពង្រីកក្រុមហ៊ុនកាន់តែធំប្រមូលទុនបានយ៉ាងងាយពីក្នុងនិងក្រៅតាមរយៈការចាក់បញ្ចូល។
- ជួយឱ្យក្រុមហ៊ុនគោរពច្បាប់គណនេយ្យ, ច្បាប់ពន្ធដារ និងច្បាប់ផ្សេងទៀត។
- វាអាចជួយដល់ក្រសួងស្ថិតិផែនការក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចក្រសួងការងារ និងក្រសួងពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀត។
- កាត់បន្ថយអំពើពុករលួយ និងធ្វើឱ្យក្រុមហ៊ុនមានកេរ្តិ៍ឈ្មោះកាន់តែល្អ។
- ការបោះមូលបត្រលក់ថែមទៀតជាជម្រើសមួយទៀតកាន់តែល្អ។

២.៣.៣ គុណវិបត្តិរបស់ក្រុមហ៊ុនបោះលក់មូលបត្រ

- ការឆក់ឱកាសកេងចំណេញក្នុងការជួញដូរ (Speculation) គឺជាការទិញ-លក់មួយដែលមានការគិតគូរយ៉ាងហ្មត់ចត់ ដើម្បីទទួលបានផលចំណេញដោយប្រឈមនឹងហានិភ័យ។ អ្នកឆក់ឱកាសកេងចំណេញក្នុងការជួញដូរនេះអាចធ្វើការជួញដូរភាគហ៊ុននាពេលបច្ចុប្បន្នដោយរំពឹងថានាពេលអនាគតនឹងទទួលបានប្រាក់ចំណេញទៅតាមការជួញដូរមួយលើកៗ។ ការឆក់ឱកាសកេងចំណេញក្នុងការជួញដូរបៀបនេះវានឹងបង្កឱ្យមានឥទ្ធិពលដល់តម្លៃភាគហ៊ុន។ ព្រឹត្តិការណ៍នេះធ្វើឱ្យមានភាពងាយស្រួលនៅពេលពួកគេព្រមព្រៀងគ្នាក្នុងការជួញដូរដែលនាំឱ្យស្ថានភាពនៅលើ ទីផ្សារមានពេលខ្លះធ្វើឱ្យភាគហ៊ុនខ្វះ ឬលើសហើយធ្វើឱ្យមានចលនាឡើងចុះតម្លៃនៃការជួញដូរមូលបត្រនៅលើទីផ្សារមូលបត្រ។
- ការជួញដូរផ្ទៃក្នុងគឺមានបុគ្គលជាបុគ្គលិករបស់ក្រុមហ៊ុនចុះបញ្ជីផ្លាស់ប្តូរឱកាសយកព័ត៌មានផ្ទៃក្នុងរបស់ក្រុមហ៊ុនដើម្បីធ្វើការជួញដូរភាគហ៊ុនដើម្បីស្វែងរកចំណេញរបស់ខ្លួនដែលមានឥទ្ធិពលដល់តម្លៃភាគហ៊ុនរបស់ទីផ្សារមូលបត្រដែលព័ត៌មាននោះមិនមែនព័ត៌មានសាធារណៈ (ព័ត៌មានសម្ងាត់) ។
- ការជួញដូរក្លែងក្លាយនិងការប្រើឧបាយកលក្នុងទីផ្សារ គឺជាការធ្វើសកម្មភាពណាមួយ ឬគេចវេចមិនធ្វើសកម្មភាពដែលបណ្តាលឱ្យ ឬអាចបណ្តាលឱ្យលក្ខណៈក្លែងបន្លំ ឬនាំឱ្យមានការយល់ខុសចំពោះការជួញដូរមូលបត្រ ឬធ្វើប្រតិបត្តិ ការធ្វើផែនការជួញដូរដែលមានលក្ខណៈសិប្បនិម្មិតទាក់ទិននឹងមូលបត្រនៅលើទីផ្សារមូលបត្រ។
- សេចក្តីថ្លែងការណ៍ ឬការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានក្លែងបន្លំ ឬដែលនាំឱ្យមានការយល់ខុសធ្ងន់ធ្ងរ ដែលបណ្តាលឱ្យមានសារធារណជនទិញលក់មូលបត្រ ឬបណ្តាលឱ្យមានការកើនឡើងឬការថយចុះ ឬនៅថេរចំពោះតម្លៃនៃការជួញដូរនៅក្នុងទីផ្សារមូលបត្រ។
- ក្រុមហ៊ុនដែលបោះពុម្ពផ្សាយលក់មូលបត្រ តម្រូវឱ្យមានបញ្ជីគណនេយ្យច្បាស់លាស់មានតម្លាភាព និងអភិបាលកិច្ចអាជីវកម្មល្អដែលទាំងនេះជាបន្ទុកមួយសម្រាប់ ក្រុមហ៊ុនប៉ុន្តែក្រុមហ៊ុនបានផ្តល់ផ្តាមកវិញនូវទុនរយៈពេលវែងក្នុងតម្លៃថាកសមរម្យសម្រាប់ពង្រីកអាជីវកម្មរបស់ខ្លួន។

ជំពូកទី៣
លទ្ធផលស្រាវជ្រាវ

ជំពូកទី៣

**គុណសម្បត្តិ និងគុណវិបត្តិក្នុងការក្លាយទៅជាក្រុមហ៊ុនបោះលក់
មូលបត្ររបស់ក្រុមហ៊ុនអេស៊ីលីដា ស៊ីឃ្យូរីធី ភីអិលស៊ី**

៣.១ ស្ថានភាពទូទៅនៃក្រុមហ៊ុន អេស៊ីលីដា ស៊ីឃ្យូរីធី ភីអិលស៊ី

៣.១.១ ប្រវត្តិរបស់ក្រុមហ៊ុន អេស៊ីលីដា ស៊ីឃ្យូរីធី ភីអិលស៊ី

ដោយមានការជួយគាំទ្រពីអង្គការពលកម្មអន្តរជាតិ (ILO) និងកម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍អង្គការសហប្រជាជាតិ (UNP) អេស៊ីលីដាត្រូវបានបង្កើតឡើងនៅខែមករាឆ្នាំ១៩៩៣ ក្នុងនាមជាអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលមួយ មានទិសដៅអភិវឌ្ឍន៍មុខរបរខ្នាតធំបំផុតនិងខ្នាតតូច។ តាំងពីពេលចាប់ផ្តើមដំបូងអេស៊ីលីដាបានទទួលការ គាំទ្រពីភ្នាក់ងារអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិសំខាន់ៗជាច្រើន ដូចជាមាននៅក្នុងតារាងកិត្តិយស ដែលយើងខ្ញុំសូមថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅ។ ការពង្រីកបណ្តាញប្រតិបត្តិការគ្របដណ្តប់គ្រប់បណ្តាខេត្ត-រាជធានី ក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងសមត្ថភាពរបស់ធនាគារ ក្នុងការរកប្រាក់ចំណេញដែលធានានូវនិរន្តរភាព គឺជាកត្តាធំៗ ដែលធ្វើឱ្យក្រុមប្រឹក្សាភិបាល និងដៃគូអន្តរជាតិរបស់ខ្លួនសម្រេចថាធនាគារ អេស៊ីលីដា គួរធ្វើការកម្លាយខ្លួនទៅជា ធនាគារពាណិជ្ជ។ ធ្វើបែបនេះ មិនត្រឹមតែជួយពង្រឹងស្ថេរភាពរចនាសម្ព័ន្ធផ្នែកច្បាប់ សម្រាប់បំពេញកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួនពីមុនមកនោះទេវាថែមទាំងផ្តល់ឱ្យធនាគារនូវជម្រើសកាន់តែច្រើនក្នុងការរកទុនបន្ថែម (ដូចជាការបន្ថែមដើមទុនការទទួលប្រាក់បញ្ញើសាធារណៈ ឬការទទួលប្រាក់កម្ចីពាណិជ្ជកម្មរវាងធនាគារដូចគ្នា) សម្រាប់គាំទ្រដល់ការពង្រីកការផ្តល់សេវាមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុដែលជាអាជីវកម្មស្នូលរបស់ខ្លួន។ ដោយមានការចូលរួមជួយជ្រោម

ជ្រុងពីស្ថាប័នជំរុញយុទ្ធសាស្ត្រដូចជា ភ្នាក់ងារអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិនៃសហរដ្ឋអាមេរិក (USAID) កម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍ ស៊ីវិលសង្គមកម្ម (MPDF/IFC) និងកម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍អង្គការសហប្រជាជាតិ (UNDP) ធ្វើឱ្យកម្ម វិធីកម្លាយខ្លួនរយៈពេលបីឆ្នាំមួយដង ត្រូវបានលើកយកឡើងមកនៅឆ្នាំ១៩៩៨ ហើយសម្រេចបានជោគជ័យ ដោយបានទទួលអាជ្ញាប័ណ្ណជាធនាគារឯកទេសនៅក្នុងខែ តុលា ឆ្នាំ ២០០០។

នៅក្នុងដំណើរការកម្លាយខ្លួននេះ អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលអេស៊ីលីដាដើមបានបង្វែរទ្រព្យសកម្ម និង បំណុល ក្នុងដៃអតិថិជន (ប្រាក់កម្ចីរយៈពេលវែងដែលទទួលបានពីម្ចាស់ជំនួយ) ទៅកាន់ធនាគារអេស៊ីលីដា ដែលទើបបង្កើត ថ្មី ដោយប្តូរត្រឡប់ទៅវិញជាកាតហ៊ុន ៤៤,៩១%របស់ធនាគារអេស៊ីលីដា ៤ លានដុល្លារ អាមេរិក សហគមន៍បុគ្គលិកអេ ស៊ីលីដា (ក្រុមហ៊ុន អេ អេស អេ អ៊ីស្យូ) ដែលបានបង្កើតឡើងដោយមូលនិធិរបស់បុគ្គលិក បានទិញកាតហ៊ុនចំនួន ៦,០៩% ហើយចំណែកដែលនៅសល់ ៤៩% ទៀតត្រូវបានបែងចែក ទៅឱ្យភាគទុនិកបរទេសចំនួនបួនគឺ សាជីវកម្ម ហិរញ្ញវត្ថុអន្តរជាតិ (សាខារបស់ធនាគារពិភពលោក), DEG (ប្រទេសអាល្លឺម៉ង់), FMO និង ធនាគារទ្រីយ៉ូដូស (ប្រទេសហូឡង់) ។ នាពេលអនាគតធនាគារអេស៊ីលីដាអាច និងមានវត្តមាននៅក្នុងទីផ្សារកាតហ៊ុនក្នុងពេលសម ស្របណាមួយ។

បន្ទាប់ពីបង្កើនដើមទុនរបស់ខ្លួនទ្វេដង ឡើងដល់ ១៣លានដុល្លារអាមេរិកធនាគារអេស៊ីលីដា បានទទួល អាជ្ញាប័ណ្ណជាធនាគារពាណិជ្ជ នៅថ្ងៃទី០១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០៣ ហើយត្រូវបានផ្លាស់ប្តូរឈ្មោះមកជា ធនាគារអេស៊ីលីដា ក៏អិលស៊ីវិញ។ នៅថ្ងៃទី២៣ ខែមករា ឆ្នាំ២០០៩ ធនាគារអេស៊ីលីដាបានបង្កើនដើមទុនពី៥០លានដុល្លារអាមេរិកដល់ ៦០លានដុល្លារអាមេរិក និងបង្កើតដល់៦៨,១៥លានដុល្លារអាមេរិកនៅឆ្នាំ២០០៩។ នៅថ្ងៃទី០៣ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១១ ធនាគារអេស៊ីលីដាបានបង្កើនដើមទុនរហូតដល់ ៧៨.៣៧២.៥០០ដុល្លារអាមេរិកនឹងបង្កើនដល់នៅថ្ងៃទី០៦ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១២។ នៅថ្ងៃទី២៥ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១២ ធនាគារអេស៊ីលីដាបាន ប្រកាសបង្កើនដើមទុនដែលមានទឹកប្រាក់ពី ៨៨.៣៧២.៥០០លាន ដុល្លារអាមេរិក ដល់ ១១៣.១៦៩.៥៦០ដុល្លារអាមេរិក។

ធនាគារ អេស៊ីលីដា បានធ្វើការពង្រឹងជីវកម្មរបស់ខ្លួនយ៉ាងលឿនចាប់តាំងពីឆ្នាំ២០០០មកជាមួយ និងការកើនឡើងនូវអត្រាជាមធ្យមនៃចំនួនទឹកប្រាក់ឥណទានសរុប ៤១% ក្នុងមួយឆ្នាំ។ នៅក្នុងដំណាច់ឆ្នាំ ២០១៥ ធនាគារអេស៊ីលីដា ក៏អិលស៊ី មានទ្រព្យសកម្មសរុប៣,៨០៣ លានដុល្លារអាមេរិក (២០១៥) និង បានធ្វើការកាន់កាប់លើទីផ្សារប្រមាណ១៩,៨%នៃទំហំទីតាំងសរុប,ទំហំទីផ្សារសរុប,ឥណទានសរុប២០,៧% និង២២,៣%នៃទំហំទីផ្សារប្រាក់បញ្ញើសន្សំសរុបនៅក្នុងវិស័យធនាគាររបស់ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

បច្ចុប្បន្នធនាគារអេស៊ីលីដាក៏អិលស៊ី មានសមតុល្យឥណទានសរុបប្រមាណ ២៦២១.០៤ លាន ដុល្លារអាមេរិកនៅលើដៃអតិថិជនមានជាង ៤២៦,២៥៨ នាក់ដែលមាននៅក្នុងនោះមាន ៥០,៦៨%ជាស្ត្រី។ ធនាគារអេស៊ីលីដាមានបុគ្គលិកសរុប ១២,២៤៤នាក់ កំពុងបម្រើការងារនៅក្នុង២៥៨សាខាដែលគ្រប់ដណ្តប់ គ្រប់ខេត្តក្រុងរាជធានី នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

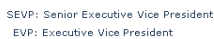
៣.១.២ ទស្សនវិស័យ ឬបេសកកម្មរបស់ក្រុមហ៊ុន អេស៊ីលីដា ស៊ីឃ្យូរីធី ក៏អិលស៊ី

ក. ទស្សនវិស័យ

ក្រុមហ៊ុនមូលបត្រ អេស៊ីលីដា ម.ក ជាក្រុមហ៊ុនមូលបត្រឈានមុខគេក្នុងប្រទេសកម្ពុជាផ្តល់នូវសេវា ល្អបំផុតលើវិស័យមូលបត្រជូនដល់សាធារណជនគ្រប់មជ្ឈដ្ឋានក្នុងសហគមន៍ ។

ខ. បេសកកម្ម

៣.១.៣ របបសម្ព័ន្ធរបស់ក្រុមហ៊ុន អេស៊ីលីដា ស៊ីឃ្យូរីធី ភីអិលស៊ី

គោលបំណង នៃការផ្លាស់ប្តូរស្លាកសញ្ញាថ្មីរបស់ក្រុមហ៊ុនព្រមទាំង ស្របតាមទស្សនៈបេសកកម្មមានយុទ្ធ សាស្ត្រនិងការអភិវឌ្ឍបច្ចេកវិទ្យាហិរញ្ញវត្ថុទាន់សម័យជាសកល។ ក្រុមហ៊ុន អេស៊ីលីដា ស៊ីឃ្យូរីធី ក៏អិលស៊ី បាន ផ្លាស់ប្តូររូបរាង ស្លាកសញ្ញាថ្មីដោយរក្សានូវនិមិត្តរូបអត្តសញ្ញាណ និងអត្ថន័យដែលក្រុមហ៊ុនបានកសាងជាង ២៩ឆ្នាំកន្លងមក។ ស្លាកសញ្ញាថ្មីក្រុមហ៊ុន អេស៊ីលីដា ស៊ីឃ្យូរីធី ក៏អិលស៊ីជា "និមិត្តរូបបក្សីស្លគ៍" ឈរ នៅចំកណ្តាលរង្វង់មូលពណ៌ខៀវទឹកប៊ិកដែលបង្ហាញពីភាពរឹងមាំ ។

ក្រុមហ៊ុន អេស៊ីលីដា ស៊ីឃ្យូរីធី ភីអិលស៊ី បានប្រើប្រាស់ហង្សនៅក្នុងរង្វង់ពណ៌ខៀវជាអត្តសញ្ញាណដែលមានន័យដូចតទៅ៖

អេស៊ីលីដា

ACLEDA SECURITIES

- រូបសញ្ញា

ស្លាកសញ្ញាថ្មី ក្រុមហ៊ុន អេស៊ីលីដា ស៊ីឃ្យូរីធី ភីអិលស៊ី ជា "និមិត្តរូបបក្សីស្លាត" ឈរ នៅ ចំកណ្តាល រង្វង់មូល ពណ៌ខៀវទឹកបិទដែលបង្ហាញពីភាពរឹងមាំ និងខ្លួនភាព។ រីឯពណ៌ទាំងបីបញ្ចូលគ្នាប្រៀបទៅនឹង គ្រាប់ពូជ និងធនធានដែលបានរីកដុះដាល និងការអភិវឌ្ឍក្នុងវិស័យហិរញ្ញវត្ថុប្រកបដោយចីរភាព។

- អត្តសញ្ញាណនៃរូបសញ្ញា

- ពណ៌ ស៖ អភិសមាចារ (តម្លាភាព ភាពស្មោះត្រង់ និងសុចរិតភាព)
- មាស៖ គុណតម្លៃ និងគុណភាព
- ពណ៌ ខៀវទឹកបិទ៖ សាមគ្គីភាព ស្ថេរភាព និងសុវត្ថិភាព

➢ អត្ថន័យនៃរូបសញ្ញារបស់ក្រុមហ៊ុន អេស៊ីលីដា ស៊ីឃ្យូរីធី ភីអិលស៊ី

- អ = អភិសមាចារ អភិវឌ្ឍន៍ អចរិយ
- ស = សុខភាព សមត្ថភាព សីលធម៌
- ល = លឿនទាន់ចិត្ត លទ្ធផលល្អ លើសលប់
- ដ = ដឹងយល់ ដុះដាល ដល់គោលដៅ

៣.១.៥ ក្រុមប្រឹក្សាភិបាល

លោកស្រី ម៉ារ អមរា ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាភិបាល

ជនជាតិខ្មែរ កើតក្នុងខែកញ្ញា ឆ្នាំ១៩៦៧ និងបានបម្រើការនៅ ធនាគារ អេស៊ីលីដា ចាប់តាំងពីខែមិថុនា ឆ្នាំ១៩៩៣។ ក្នុងមុខតំណែងជាអនុប្រធាននាយកប្រតិបត្តិជាន់ខ្ពស់និងជាគណៈប្រធាននាយិកាប្រតិបត្តិហិរញ្ញវត្ថុ លោកស្រីក៏ជាសមាជិកគណៈកម្មាធិការប្រតិបត្តិទទួលបន្ទុកគ្រប់គ្រង ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ និងប្រតិបត្តិការអាជីវកម្មប្រចាំថ្ងៃរបស់ធនាគារព្រមទាំងប្រតិបត្តិផែនការអាជីវកម្ម។ លោកស្រីជាប្រធានគណៈកម្មាធិការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសកម្ម និងអកម្ម

និងជាសមាជិកគណៈកម្មាធិការគ្រប់គ្រងហានិភ័យកម្រិតប្រតិបត្តិគណៈកម្មាធិការអភិវឌ្ឍផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ និងគណៈកម្មាធិការផែនការទានកម្រិតប្រតិបត្តិ។ លោកស្រីក៏ជាអ្នកដឹកនាំការងារ Basel Team ផងដែរ។ លោកស្រីគ្រប់គ្រងលើនាយកដ្ឋានហិរញ្ញវត្ថុនាយកដ្ឋានរៀបចំ និងត្រួតពិនិត្យផែនការថវិកានាយកដ្ឋានវិនិយោគសាធារណៈ និង

ការិយាល័យគណនេយ្យគ្រប់គ្រង។ លោកស្រីទទួលខុសត្រូវផ្ទាល់ចំពោះប្រធាននាយកប្រតិបត្តិ។ ក្រៅពីតួនាទីជាប្រធានក្រុមប្រឹក្សាភិបាលក្រុមហ៊ុនមូលបត្រ អេស៊ីលីដា ម.ក លោកស្រីក៏ជាអនុប្រធានក្រុមប្រឹក្សាភិបាលនៃអេស៊ីលីដា ហ្វាយណាន់ស្យូល ត្រាស់។ លោកស្រីបានបញ្ចប់វគ្គសិក្សាស្តីពីអភិបាល ក្រុមហ៊ុនពីវិទ្យាស្ថានអូស្ត្រាលីសម្រាប់អភិបាលក្រុមហ៊ុន (GAICD) ក្នុងឆ្នាំ២០១៨ និងបានទទួលបរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ផ្នែកគ្រប់គ្រងអាជីវកម្ម ជំនាញហិរញ្ញវត្ថុនៅសាកលវិទ្យាល័យជាតិគ្រប់គ្រងក្នុងរាជធានីភ្នំពេញក្នុងឆ្នាំ២០០៦ និងបានបញ្ចប់បរិញ្ញាបត្រពាណិជ្ជសាស្ត្រ ជំនាញគ្រប់គ្រងក្នុងឆ្នាំ២០០៣។ ក្រៅពីនោះនៅមានវគ្គសិក្សាជាច្រើនដូចជា គណនេយ្យគ្រប់គ្រងគណនេយ្យហិរញ្ញវត្ថុ និងសវនកម្មជាដើមនៅសាកលវិទ្យាល័យ Regent ពីឆ្នាំ១៩៩៦ ដល់ឆ្នាំ១៩៩៨ នៅរាជធានីភ្នំពេញ។

លោក ព្រំ វិសុទ្ធ អភិបាល

ជនជាតិខ្មែរ កើតនៅខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៥។ លោកបានចូលបម្រើការនៅធនាគារអេស៊ីលីដា ចាប់តាំងពីខែមិថុនា ឆ្នាំ១៩៩៨ ក្នុងមុខតំណែងជាគណនេយ្យករបន្ទាប់មកជាប្រធានផ្នែកត្រួតពិនិត្យឥណទានបន្ទាប់ មកទៀតជានាយកសាខាក្រោយមកជាប្រធាន ក្រុមកិច្ចការច្បាប់និងលេខាធិការក្រុមហ៊ុន ក្រោយមកទៀតជានាយកប្រតិបត្តិនីតិកម្ម និងលេខាធិការក្រុមហ៊ុននិងតំណែងចុងក្រោយជាអនុប្រធាននាយកប្រតិបត្តិ និងជាគណៈប្រធាននាយកប្រតិបត្តិនីតិកម្ម និងលេខាធិការក្រុមហ៊ុន។ ទំនួលខុសត្រូវផ្សេងៗទៀតក្នុងក្រុមហ៊ុនបុត្រសម្ព័ន្ធ លោកជាសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាភិបាលនៃ សាកលវិទ្យាល័យពាណិជ្ជសាស្ត្រ អេស៊ីលីដា និង ក្រុមហ៊ុនមូលបត្រ អេស៊ីលីដា ម.ក។ លោកត្រូវបានតែងតាំងជាសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាភិបាល ក្រុមហ៊ុនមូលបត្រ អេស៊ីលីដា ម.ក ក្នុងឆ្នាំ២០១០ និងជាអគ្គនាយកក្រុមហ៊ុនមូលបត្រ អេស៊ីលីដា ម.ក ក្នុងខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៧។ បណ្ឌិត ព្រំ វិសុទ្ធបានបញ្ចប់ថ្នាក់បណ្ឌិតផ្នែកគ្រប់គ្រងពាណិជ្ជកម្មពីសាកលវិទ្យាល័យ អាស៊ី អឺរ៉ុប រាជធានីភ្នំពេញ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ក្នុងឆ្នាំ២០២១។ លោកទទួលបានអនុបណ្ឌិតគ្រប់គ្រងអាជីវកម្ម ជំនាញហិរញ្ញវត្ថុពី សាកលវិទ្យាល័យ Charles Sturt ប្រទេសអូស្ត្រាលី។

បណ្ឌិត ឡឹង សុភាព អភិបាល

ជនជាតិខ្មែរ កើតក្នុងខែមីនា ឆ្នាំ១៩៦៧។ លោកបានចូលបម្រើការងារជាមួយធនាគារ អេស៊ីលីដា ភីអិលស៊ី ចាប់តាំងពីខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៩៧ ជាគណនេយ្យករ។ ចាប់ពីពេលនោះមកលោកបានកាន់តំណែង និងតួនាទីផ្សេងៗជាច្រើននៅក្នុងធនាគារ។ បច្ចុប្បន្ន ក្នុងតួនាទីជាអនុប្រធាននាយកប្រតិបត្តិ និងជាគណៈប្រធាននាយកប្រតិបត្តិហានិភ័យ លោកទទួលខុសត្រូវគ្រប់គ្រងហានិភ័យឥណទាន និងហានិភ័យផ្សេងៗទៀតរបស់ធនាគារទាំងមូល។ លោកត្រូវបានតែងតាំងជាសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាភិបាលរបស់ អេស៊ីលីដា ស៊ីឃ្យូរីជី ភីអិលស៊ី ចាប់តាំងពីខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៧។ បណ្ឌិត ឡឹង សុភាពបានបញ្ចប់ថ្នាក់បណ្ឌិតផ្នែកគ្រប់គ្រងពាណិជ្ជកម្មពីសាកលវិទ្យាល័យ Preston រាជធានីភ្នំពេញព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ក្នុងឆ្នាំ២០១២។

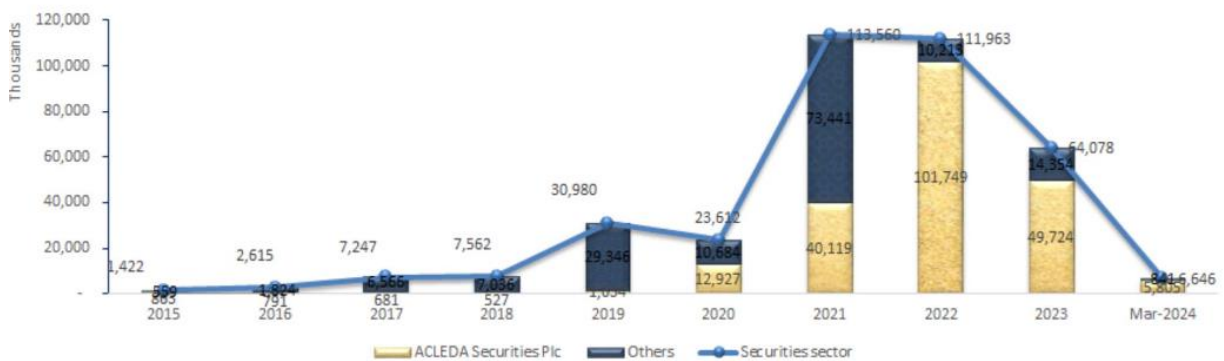

៣.១.៥ លទ្ធផលសម្រេចបាន

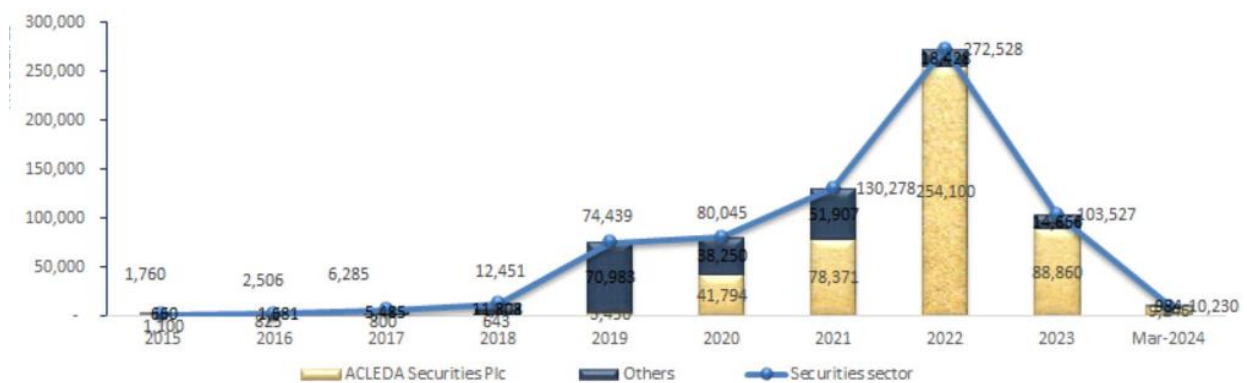
គណនីវិនិយោគ

តម្លៃជួញដូរ

ទំហំជួញដូរ

ចំណែកទីផ្សារ

៣.២ លក្ខណៈរបស់ក្រុមហ៊ុនអេស៊ីលីដា ស៊ីឃ្យូរីធី ភីអិលស៊ីក្នុងការក្លាយទៅជាក្រុមហ៊ុនបោះលក់មូលបត្រ

៣.២.១ ការគ្រោងទុក បោះផ្សាយលក់មូលបត្រកម្មសិទ្ធិលើកដំបូងជាសាធារណៈ

នាថ្ងៃទី២៦ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៩ ធនាគារ អេស៊ីលីដា ភីអិលស៊ី បានទទួលលិខិតពីធនាគារជាតិនៃ កម្ពុជា ដែល អនុញ្ញាតឱ្យធនាគារបន្តគម្រោងបោះផ្សាយលក់មូលបត្រកម្មសិទ្ធិលើកដំបូងជាសាធារណៈនៅក្នុង ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។ ធនាគារ អេស៊ីលីដា ភីអិលស៊ី នឹងក្លាយជាធនាគារ ពាណិជ្ជ ទីមួយនៅក្នុង ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដែលនឹងចុះបញ្ជីលក់ភាគហ៊ុនក្នុងក្រុមហ៊ុនផ្សារមូលបត្រកម្ពុជា (ផ.ម.ក) ។ ការបោះផ្សាយលក់មូលបត្រកម្មសិទ្ធិលើកដំបូង ជា សាធារណៈ (IPO) បង្កើតបាននូវសក្តានុពលនៃប្រវត្តិជោគជ័យរបស់ធនាគារ អេស៊ីលីដា ភីអិលស៊ី ។

បណ្ឌិត អ៊ុន ចាន់នី ប្រធាននាយកប្រតិបត្តិធនាគារ អេស៊ីលីដា ភីអិលស៊ី បានបញ្ជាក់ថា ធនាគារទើបនឹង ទទួលបានលិខិតពីធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា ដើម្បីបន្តនីតិវិធីស្នើសុំបោះផ្សាយលក់មូលបត្រកម្មសិទ្ធិលើកដំបូងជាសាធារណៈរបស់ធនាគារ នៅគណៈកម្មការមូលបត្រកម្ពុជា (គ.ម.ក.) ។ ភាគហ៊ុនិក របស់ធនាគារ បានឯកភាពគ្នា ជាឯកច្ឆន្ទៈធ្វើការបោះផ្សាយលក់មូលបត្រកម្មសិទ្ធិលើកដំបូងជាសាធារណៈ ដើម្បីបង្កើនប្រភពទុនដ៏សម្បូរបែបនិងគាំទ្រ ការរីកចម្រើននាពេលអនាគតតាមរយៈទីផ្សារមូលធនកម្ពុជា ។ ក្នុងឱកាសនេះយើងខ្ញុំ សូមជូនដំណឹងដល់អតិថិជននិង សាធារណជនទាំងអស់មេត្តាជ្រាបថា ភាគហ៊ុនរបស់ធនាគារ អេស៊ីលីដា ភីអិលស៊ី នឹងត្រូវបានដាក់លក់ជូនសាធារណជនបន្ទាប់ពីទទួលបានការអនុញ្ញាតជាបន្តបន្ទាប់ពីផ្សារមូលបត្រកម្ពុជា (ផ.ម.ក.) និងគណៈកម្មការមូលបត្រកម្ពុជា (គ.ម.ក.) ។ យើងខ្ញុំនឹងធ្វើការផ្សព្វផ្សាយអំពីកាលបរិច្ឆេទ ដាក់លក់មូលបត្រកម្មសិទ្ធិរបស់ធនាគារនាពេលជិតខាងមុខនេះ។ នេះគឺជាឱកាសដ៏ពិសេសមួយសម្រាប់សាធារណជនក្នុងការចូលរួម វិនិយោគជាមួយធនាគារដើម្បីក្លាយ ជាភាគហ៊ុនិករបស់ធនាគារ អេស៊ីលីដា ភីអិលស៊ី។

ការបោះផ្សាយលក់មូលបត្រកម្មសិទ្ធិជាសាធារណៈលើកដំបូងរបស់ធនាគារ អេស៊ីលីដា ភីអិលស៊ីត្រូវបានចាត់ទុកជា «ការបោះផ្សាយលក់មូលបត្រកម្មសិទ្ធិលើកដំបូងជាសាធារណៈជូនប្រជាពលរដ្ឋ» ដែលលើកទឹកចិត្តដល់ វិនិយោគិនរូបវន្តបុគ្គល និងសាធារណជនក្នុងការទិញភាគហ៊ុនទៅតាមលទ្ធភាពរបស់ខ្លួន។ លើទីផ្សារមូលបត្រនានា នៃបណ្តាប្រទេសមួយចំនួន "ការបោះផ្សាយលក់មូលបត្រកម្មសិទ្ធិលើកដំបូងជាសាធារណៈជូនប្រជាពលរដ្ឋ" បានផ្តល់ភាពងាយស្រួលយ៉ាងច្រើនដល់វិនិយោគិនរូបវន្តបុគ្គល ក្នុងការចូលរួម

យ៉ាង ទូលំទូលាយក្នុងដំណើរការបោះផ្សាយលក់មូលបត្រកម្មសិទ្ធិ ។ «ការបោះផ្សាយ លក់ មូលបត្រ កម្មសិទ្ធិ លើកដំបូងជាសាធារណៈជូនប្រជាពលរដ្ឋ» របស់ធនាគារអេស៊ីលីដា គឺជាការចែករំលែកផល ដែល បានមកពីវិបុលភាពផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ ជាមួយនឹងវិនិយោគិនរូបវន្តបុគ្គល និងក្លាយជាធនាគារដែលទទួលបាននូវទំនុក ចិត្តពីសាធារណជនបន្ថែមទៀត ។

លោក Han KyungTae អគ្គនាយកក្រុមហ៊ុន Yuanta Securities (Cambodia) Plc. បានមាន ប្រសាសន៍ថា "យើងខ្ញុំមានសេចក្តីសោមនស្សរីករាយយ៉ាងខ្លាំង ដែលបានចូលរួមក្នុងគម្រោងដ៏សំខាន់នេះ ក្នុងនាមជាទីប្រឹក្សាហិរញ្ញវត្ថុតែមួយគត់របស់ធនាគារ។ ទំហំនៃប្រតិបត្តិការដ្ឋានដូចជាការកើនឡើងនៃចំនួន វិនិយោគិនតាមរយៈដំណើរការបោះផ្សាយលក់មូលបត្រកម្មសិទ្ធិ ជាសាធារណៈរបស់ធនាគារ អេស៊ីលីដា គឺ អិលស៊ី និងធ្វើឱ្យមានការផ្លាស់ប្តូរថាមពលរបស់ផ្សារហ៊ុន និងនាំទីផ្សារមូលធនឆ្ពោះទៅ ដំណាក់កាលអភិវឌ្ឍន៍ ថ្មី និងរីកចម្រើនជាងមុន" ។ លោក Han KyungTae បានមានប្រសាសន៍បន្ថែមថា "មូលធនបន្ថែមកម្មសិទ្ធិផ្សារ សរុបរបស់ក្រុមហ៊ុន ផ្សារមូលបត្រកម្មសិទ្ធិអាចនឹងកើនបីដងជាមួយនឹងការចុះបញ្ជីរបស់ធនាគារ អេស៊ីលីដា គឺ អិលស៊ី នេះ" ។

ក្នុងរយៈពេល២៧ឆ្នាំកន្លងមកនេះ ធនាគារអេស៊ីលីដាបានកម្លាយខ្លួនពីអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល (NGO) ទៅជាធនាគារលំដាប់ថ្នាក់លេខ១ ក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។ តាមរយៈការរីកចម្រើនរបស់ខ្លួន និងការ អភិវឌ្ឍ ជាបន្តបន្ទាប់បានធ្វើឱ្យធនាគារអេស៊ីលីដា គឺអិលស៊ី បន្តឈានមុខគេនៅក្នុងវិស័យធនាគារ៖ ពីអង្គ ការគាំទ្រ ការអភិវឌ្ឍសហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យមទៅជាធនាគារឯកទេស និងធនាគារពាណិជ្ជដែលមានការ រីកចម្រើន ប្រកបដោយចីរភាពរហូតមកដល់សព្វថ្ងៃ។ គិតត្រឹមដំណាច់ខែកញ្ញាឆ្នាំ២០១៩ធនាគារអេស៊ីលីដា គឺអិលស៊ី គឺជាធនាគារធំជាងគេបំផុតនៅកម្ពុជាដែលមានសំពៀតឥណទានសរុប(៣,៦១ ប៊ីលានដុល្លារអា មេរិក) មូលធនសរុប (៨៩៨,៥៦ លានដុល្លារអាមេរិក) ទ្រព្យសកម្មសរុប (៦,០៩ ប៊ីលានដុល្លារអាមេរិក) និង ប្រាក់បញ្ញើសរុប (៤,២៤ ប៊ីលានដុល្លារអាមេរិក)។ ធនាគារអេស៊ីលីដា គឺអិលស៊ីពឹងផ្អែកនឹងចុះបញ្ជីភាគ ហ៊ុនក្នុង ក្រុមហ៊ុនផ្សារមូលបត្រកម្មសិទ្ធិជាពេលឆាប់ៗនេះ។

៣.២.២ ក្រុមហ៊ុនអេស៊ីលីដា បានចុះបញ្ជីនៅក្នុង ផ្សារមូលបត្រកម្មសិទ្ធិ

ក្រុមហ៊ុន អេស៊ីលីដា ស៊ីឃ្យូរីធី គឺអិលស៊ី បានបញ្ចប់ដំណើរការបរិស្ថកម្ម កាលពីថ្ងៃសុក្រ ទី២៤ ខែ មេសា ឆ្នាំ២០២០ ។ ក្រុមហ៊ុនបានទទួលការអនុម័តពី គណៈកម្មការមូលបត្រកម្មសិទ្ធិ លើលទ្ធផលនៃការធ្វើប រិស្ថកម្ម នៅថ្ងៃទី៣០ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២០។ បណ្ឌិត អ៊ិន ចាន់នី ប្រធាននាយកប្រតិបត្តិ ក្រុមហ៊ុន អេស៊ីលី ដា ស៊ីឃ្យូរីធី គឺអិលស៊ី មានប្រសាសន៍ថា ទោះបីជាមានផលប៉ះពាល់យ៉ាងខ្លាំងជាសកល ពីការរីករាលដាល នៃវីរុសកូវីដ-១៩ យ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏វិនិយោគិនប្រមាណ២.៤៩៧ នាក់ បានចូលរួមក្នុងដំណើរការបរិស្ថកម្ម ដោយចំណាយពេលវេលាដ៏មានតម្លៃ និងថវិកាដើម្បីវិនិយោគនៅក្នុង ក្រុមហ៊ុនអេស៊ីលីដា ស៊ីឃ្យូរីធី គឺអិលស៊ី ។ ការចូលរួមយ៉ាងសកម្មនេះ ស្តែងចេញពីការជឿទុកចិត្តរបស់សាធារណជនចំពោះលទ្ធផលប្រតិបត្តិការ និង ស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុដ៏រឹងមាំក៏ដូចជាការឈានមុខគេរបស់ក្រុមហ៊ុនអេស៊ីលីដា ស៊ីឃ្យូរីធី គឺអិលស៊ី ក្នុងវិស័យ ធនាគារនៅកម្ពុជា ។ យើងខ្ញុំសូមថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅចំពោះការគាំទ្រនេះ និងសូមថ្លែងអំណរគុណដល់ អតិថិជន និងវិនិយោគិនទាំងអស់ ដែលបានវិនិយោគក្នុងការបោះផ្សាយលក់មូលបត្រកម្មសិទ្ធិរបស់ធនាគារ ។ លោក បានបន្ថែមថា«ក្រុមហ៊ុនអេស៊ីលីដា ស៊ីឃ្យូរីធី គឺអិលស៊ី គ្រោងនឹងចុះបញ្ជីភាគហ៊ុនជាផ្លូវការនៅក្នុងក្រុមហ៊ុនផ្សារ

មូលបត្រកម្ពុជា នៅក្នុងខែឧសភា ឆ្នាំ២០២០ »។ បន្ទាប់ពីការចុះបញ្ជីនេះត្រូវបានបញ្ចប់ក្រុមហ៊ុនអេស៊ីលីដា ស៊ីយ៉ូរី ជី ក៏អិលស៊ី នឹងក្លាយជាក្រុមហ៊ុនពាណិជ្ជកម្មដំបូងគេដែលមានការជួញដូរភាគហ៊ុនជាសាធារណៈនៅកម្ពុជា។

លោក Han Kyung Tae អគ្គនាយកក្រុមហ៊ុន យាន់តា ស៊ីយ៉ូរីជី (ខេមបូឌា) ក៏អិលស៊ី បានមានប្រសាសន៍ ថា ទោះបី ជាស្ថិតនៅក្នុងកំឡុងពេលនៃការរីករាលដាលនៃវីរុសកូវីដ-១៩ យ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏ការធ្វើបរិសកម្មមូល បត្រកម្ពុជាសិទ្ធិរបស់ក្រុមហ៊ុនអេស៊ីលីដា ស៊ីយ៉ូរីជី ក៏អិលស៊ី ទទួលបានលទ្ធផលល្អ ។ ក្រុមហ៊ុនអេស៊ីលីដា ស៊ីយ៉ូរីជី ក៏អិលស៊ី និងគណៈគ្រប់គ្រងធនាគារបានបង្ហាញនូវការប្តេជ្ញាចិត្តខ្ពស់ក្នុងការជម្រុញការចុះបញ្ជីទៅតាមផែន ការដែលបានគ្រោងទុកហើយការប្តេជ្ញាចិត្តនេះហាក់ដូចជាការសម្រេចចិត្តដ៏ប្រយ័ត្នប្រយោជន៍មួយ ។ ក្នុងនាមជាក្រុម ហ៊ុនធានាទិព្រមមូលបត្រដែលដឹកនាំគម្រោងដ៏សំខាន់នេះ ក្រុមហ៊ុន យាន់តា ស៊ីយ៉ូរីជី (ខេមបូឌា) ក៏អិលស៊ី នឹងបន្ត ធ្វើឱ្យអស់ពីសមត្ថភាព ដើម្បីជួយទាំងក្រុមហ៊ុនបោះផ្សាយ និងទាំងវិនិយោគិនយ៉ាងច្រើន ដែលបានចូលរួមក្នុង ដំណើរការបោះផ្សាយលក់មូលបត្រកម្ពុជាសិទ្ធិជាសាធារណៈនេះ ដោយផ្ដោតលើការបង្កើនសន្ទនីយភាពដល់ភាគហ៊ុន របស់ធនាគារនៅក្នុងទីផ្សារបន្ទាប់ ។ យើងខ្ញុំជឿជាក់ថាការជួយក្រុមហ៊ុនបោះផ្សាយក្នុងការធ្វើការបោះផ្សាយភាគ ហ៊ុនបន្តបន្ទាប់មកទៀត និងការរៀបចំវិធីសាស្ត្រជួញដូរតាមការចរចានាពេលអនាគត នឹងជួយបង្កើនសន្ទនីយភាព និងទាក់ទាញវិនិយោគិនបរទេសកាន់តែច្រើន មិនត្រឹមតែសម្រាប់ភាគហ៊ុនរបស់ ក្រុមហ៊ុនអេស៊ីលីដា ស៊ីយ៉ូរីជី ក៏អិលស៊ី ប៉ុណ្ណោះទេ ថែមទាំងសម្រាប់ទីផ្សារមូលធននៅកម្ពុជាផងដែរ ។

៣.២.៣ លក្ខខណ្ឌតម្រូវ ដើម្បីក្លាយជាក្រុមហ៊ុនមូលបត្រ

➢ **ផ្តល់អាជ្ញាបណ្ណដល់ក្រុមហ៊ុនមូលបត្រ**

អាជ្ញាបណ្ណរបស់ក្រុមហ៊ុនមូលបត្រមានតុល្យភាព ០២ (ពីរ) ឆ្នាំ គិតចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទចេញអាជ្ញាបណ្ណ។ អាជ្ញាបណ្ណដែលសុំបន្តដោយក្រុមហ៊ុនមូលបត្រមានតុល្យភាព ០៣ (បី) ឆ្នាំ គិតចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទដែល អាជ្ញាបណ្ណចាស់អស់សុពលភាព។

➢ **លក្ខខណ្ឌតម្រូវ ដើម្បីក្លាយជាក្រុមហ៊ុនមូលបត្រ**

• **លក្ខខណ្ឌតម្រូវដើមទុន**

ក ដើម្បីធ្វើអាជីវកម្មជាក្រុមហ៊ុនធានាទិព្រមមូលបត្រ បុគ្គលដាក់ពាក្យស្នើសុំត្រូវមានមូលធនអប្បបរមាចំនួន ៤០.០០០.០០០.០០០ (សែសិបពាន់លាន) រៀលដែលក្នុងនោះមូលធនសុទ្ធអប្បបរមាចំនួន ១.០០០.០០០.០០០ (ពីរពាន់លាន) រៀល និងត្រូវដាក់ប្រាក់តម្កល់ធានាអាជីវកម្ម និងឧបករណ៍តម្កល់ ធានាអាជីវកម្មចំនួន ៤.០០០.០០០.០០០ (បួនពាន់លាន) រៀល ។

ខ ដើម្បីធ្វើអាជីវកម្មជាក្រុមហ៊ុនពាណិជ្ជកម្មមូលបត្រ បុគ្គលដាក់ពាក្យស្នើសុំត្រូវមានមូលធនអប្បបរមាចំនួន ២៥.០០០.០០០.០០០ (តម្លៃប្រាំពាន់លាន) រៀល ដែលក្នុងនោះមូលធនសុទ្ធអប្បបរមាចំនួន ១.២៥០.០០០.០០០ (មួយពាន់ពីររយហាសិបលាន) រៀល និងត្រូវដាក់ប្រាក់តម្កល់ធានាអាជីវកម្មនិង ឧបករណ៍តម្កល់ធានាអាជីវកម្មចំនួន ២.៥០០.០០០.០០០ (ពីរពាន់ប្រាំរយលាន) រៀល។

គ ដើម្បីធ្វើអាជីវកម្មជាក្រុមហ៊ុនឈ្នួញដើងសាមូលបត្រ បុគ្គលដាក់ពាក្យស្នើសុំត្រូវមានមូលធនអប្បបរមាចំនួន ៦.០០០.០០០.០០០ (ប្រាំមួយពាន់លាន) រៀលដែលក្នុងនោះមូលធនសុទ្ធអប្បបរមាចំនួន ៣០០.០០០.០០០ (បីរយលាន) រៀល និងត្រូវដាក់ប្រាក់តម្កល់ធានាអាជីវកម្ម និងឧបករណ៍តម្កល់ធានា អាជីវកម្មចំនួន ១.០០០.០០០.០០០ (មួយពាន់លាន) រៀល។

- លក្ខខណ្ឌតម្រូវផ្សេងៗ

ដើម្បីទទួលបានអាជ្ញាបណ្ណ ឬ បន្តអាជ្ញាបណ្ណធ្វើអាជីវកម្មជាក្រុមហ៊ុនមូលបត្រ បុគ្គលដាក់ពាក្យស្នើសុំត្រូវបំពេញលក្ខខណ្ឌដូចខាងក្រោម៖

១ ត្រូវបំពេញតាមលក្ខខណ្ឌតម្រូវដែលមានចែងក្នុងមាត្រា ៤០ នៃអនុក្រឹត្យ។

២ ត្រូវបំពេញលក្ខខណ្ឌតម្រូវមូលធន និងត្រូវដាក់នៅធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា នូវប្រាក់តម្កល់ធានាអាជីវកម្ម និងឧបករណ៍តម្កល់ធានាអាជីវកម្មដែលកំណត់ដោយ គ.ម.ក ទៅតាមប្រភេទអាជីវកម្មមូលបត្រ នីមួយៗ។

៣ ត្រូវបំពេញលក្ខខណ្ឌតម្រូវធនធានមនុស្សដូចខាងក្រោម ៖

ក ត្រូវមានយ៉ាងហោចណាស់នាយកប្រតិបត្តិ និងអភិបាល ឬសហកម្មសិទ្ធិកម្មកម្រិត ដែលបានបំពេញលក្ខខណ្ឌតម្រូវដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ១៨ នៃប្រកាសនេះ។

ខ ត្រូវមានយ៉ាងហោចណាស់ប្រធានប្រតិបត្តិការ ដែលបានបំពេញលក្ខខណ្ឌតម្រូវ ដូចមានចែង ក្នុងប្រការ ១៩ នៃប្រការនេះ។

គ ត្រូវមានប្រធានប្រតិបត្តិការដែលបានបំពេញលក្ខខណ្ឌតម្រូវ ដូចមានចែងក្នុងប្រការ ២០នៃ ប្រការនេះ។

ឃ ត្រូវមានបុគ្គលិកជំនាញទៅតាមទំហំនៃប្រភេទអាជីវកម្មនីមួយៗដូចមានចែងក្នុងប្រការ២១នៃប្រការនេះ។

ង ត្រូវមានបុគ្គលិកជំនាញទៅតាមទំហំនៃប្រភេទអាជីវកម្មនីមួយៗដូចមានចែងក្នុងប្រការ២២នៃប្រការនេះ។

ច ត្រូវមានបុគ្គលិកជាន់ខ្ពស់ និងនិយោជិតផ្សេងទៀត។

៤ ត្រូវមានប្រព័ន្ធខ្នែងឧបករណ៍សម្ភារជារូបវន្ត ដូចមានចែងក្នុងប្រការ ២៧ នៃប្រការនេះ។

៥ ត្រូវរៀបចំផែនការអាជីវកម្មសម្រាប់រយៈពេលយ៉ាងតិច ០៣(បី)ឆ្នាំ គិតចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទដាក់ពាក្យស្នើសុំ។

៦ ត្រូវបំពេញលក្ខខណ្ឌការគ្រប់គ្រងហានិភ័យ និងការគ្រប់គ្រងផ្ទៃក្នុងដូចខាងក្រោម ៖

ក លទ្ធផលនៃការវាយតម្លៃត្រូវមានកម្រិតល្អ ឬល្អណាស់ដូចមានចែងនៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធនៃការប្រកាសនេះ ។

ខ ពិន្ទុលើការវាយតម្លៃលើធាតុនីមួយៗដូចមានក្នុងឧបសម្ព័ន្ធនៃប្រការនេះ។

៧ ត្រូវមានផែនការគ្រប់គ្រងហានិភ័យដែលត្រូវបានធ្វើបច្ចុប្បន្នកម្ម និងដែលអាចអនុវត្តបានដើម្បីគ្រប់គ្រងហានិភ័យដែលអាចកើតមាន។

៨ មិនធ្លាប់ធ្វើជាភាគហ៊ុន ដែលកាន់កាប់ភាគហ៊ុនមានសិទ្ធិបោះឆ្នោតចំនួនច្រើនលើសលប់ ឬ បុគ្គលដែលមានទំនាក់ទំនងពិសេសជាមួយក្រុមហ៊ុនមូលបត្រ ឬ គ្រឹះស្ថានហិរញ្ញវត្ថុណាមួយដែលធ្លាប់ត្រូវបានប្រកាសក្ស័យធននៅក្នុង ឬ ក្រៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាក្នុងរយៈពេល ៥(ប្រាំ) ឆ្នាំចុងក្រោយគិតមកត្រឹមកាលបរិច្ឆេទដាក់ពាក្យស្នើសុំលើកលែងតែបុគ្គលដែលត្រូវបានទទួលស្គាល់ដោយសេចក្តី សម្រេចរបស់តុលាការថាពុំមានការទទួលខុសត្រូវចំពោះការក្ស័យធននោះ។

៩ មិនធ្លាប់ធ្វើជាភាគហ៊ុនដែលកាន់កាប់ភាគហ៊ុនមានសិទ្ធិបោះឆ្នោតចំនួនច្រើនលើសលប់ ឬ បុគ្គលដែលមានទំនាក់ទំនងពិសេសជាមួយក្រុមហ៊ុនមូលបត្រ ឬ គ្រឹះស្ថានហិរញ្ញវត្ថុដែលមានអាជ្ញាបណ្ណរបស់ក្រុមហ៊ុនមូលបត្រ ឬ ស្ថាប័នហិរញ្ញវត្ថុនោះត្រូវបានដកហូតនៅក្នុង ឬ ក្រៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ក្នុងរយៈពេល ៥(ប្រាំ)ឆ្នាំចុងក្រោយគិតមកត្រឹមកាលបរិច្ឆេទដាក់ពាក្យស្នើសុំលើកលែងតែបុគ្គលដែល ត្រូវបានទទួលស្គាល់ដោយសេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការថាពុំមានការទទួលខុសត្រូវចំពោះការដកហូតនេះ។

១០ មិនធ្លាប់ជាបុគ្គលជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងនីតិវិធីដូចជាការក្សយធន ការដោះបញ្ជីអនុបសញ្ញា ឬនីតិវិធី ផ្សេងៗទៀតនៅ ក្នុង ឬ នៅក្រៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ក្នុងរយៈពេល ០៥(ប្រាំ)ឆ្នាំចុងក្រោយគិតមកត្រឹមកាលបរិច្ឆេទដាក់ ពាក្យស្នើសុំ។

៣.២.៤ នីតិវិធីនៃការចុះបញ្ជីលក់មូលបត្ររបស់ក្រុមហ៊ុនអេស៊ីលីដា ស៊ីឃ្យូរីធី ភីអិលស៊ី

➢ **នីតិវិធីនៃការចុះបញ្ជីលក់មូលបត្រ**

❖ ពេលវេលាជួញដូរ

- ថ្ងៃចន្ទ ដល់ ថ្ងៃសុក្រ (លើកលែងថ្ងៃឈប់សម្រាក សាធារណៈ)
- ម៉ោងជួញដូរចាប់ពីម៉ោង៨:០០ ព្រឹកដល់ម៉ោង៣:០០ រសៀលដែលមានលម្អិតដូចខាងក្រោម
- ម៉ោងជួញដូរពីម៉ោង៨:០០-៩:០០ ព្រឹកប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រដេញថ្លៃ ដោយយកថ្លៃតែមួយដែលការ ផ្គុំផ្គងនឹងប្រព្រឹត្តទៅនៅម៉ោង៩:០០ ព្រឹក
- ម៉ោងជួញដូរពីម៉ោង៩:០០ ព្រឹក-២:៥០ រសៀលប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រដេញថ្លៃ ដោយយកថ្លៃច្រើន ដែលការផ្គុំផ្គងត្រូវធ្វើឡើងភ្លាមៗ នៅពេលបញ្ហាជួញដូរត្រូវគ្នា (វគ្គជួញដូរ និងនូវ)
- ម៉ោងជួញដូរពីម៉ោង២:៥០ - ៣:០០ រសៀលប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រដេញថ្លៃ ដោយយកថ្លៃតែមួយ ដែលការផ្គុំផ្គងនឹងប្រព្រឹត្តទៅនៅម៉ោង៣:០០ រសៀល
- រូបិយប័ណ្ណ: រៀល

❖ ការជួញដូរមូលបត្រកម្មសិទ្ធិ

- ការផ្គុំផ្គងដោយប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រយកថ្លៃតែមួយ និងវិធីសាស្ត្រយកថ្លៃច្រើន
- ទំហំ ជួញដូរ ចាប់ពី ១ ភាគហ៊ុន
- ថ្ងៃទូទាត់: ២ ថ្ងៃ នៃ ថ្ងៃ ធ្វើការបន្ទាប់ពីការជួញដូរបានជោគជ័យ (ឧទា: អ្នកបានជួញដូរនៅថ្ងៃ ចន្ទ មូល បត្រកម្មសិទ្ធិ និងសាច់ប្រាក់នឹងត្រូវបានទូទាត់នៅព្រឹកថ្ងៃពុធ)

❖ ការជួញដូរមុនការទូទាត់

- ការជួញដូរមុនការទូទាត់ផ្តល់លទ្ធភាពឱ្យវិនិយោគិនអាចប្រើប្រាស់
- មូលបត្រដែលទទួលបានជោគជ័យពីការបញ្ជាទិញដើម្បីលក់ចេញវិញបានភ្លាមៗ
- សាច់ប្រាក់ដែលទទួលបានជោគជ័យពីការបញ្ជាលក់ដើម្បីទិញមូលបត្របន្តទៀតបានភ្លាមៗ

ឧទាហរណ៍ទី១: វិនិយោគិន A លក់ ភាគហ៊ុន XYZ (១០០០ ភាគហ៊ុន) បានទទួលជោគជ័យហើយការ ទូទាត់នឹងប្រព្រឹត្តទៅនៅពីថ្ងៃបន្ទាប់ (T+2) ប៉ុន្តែគាត់អាចប្រើប្រាស់សាច់ប្រាក់បានភ្លាមៗពីកាលកំណត់ ភាគហ៊ុន នោះ ទៅ ទិញភាគហ៊ុនវិញបានដោយពុំចាំបាច់រង់ចាំរហូតដល់ ពីរថ្ងៃទៀត។

ឧទាហរណ៍ទី២: វិនិយោគិន B ទិញ ភាគហ៊ុន ABC (២០០០ ភាគហ៊ុន) បានទទួលជោគជ័យហើយការ ទូទាត់នឹងប្រព្រឹត្តទៅ នៅពីរថ្ងៃ បន្ទាប់ (T+2) ប៉ុន្តែគាត់អាច ប្រើប្រាស់ភាគហ៊ុនបានភ្លាមៗ ពីការទិញនោះទៅលក់ វិញបានដោយពុំចាំបាច់រង់ចាំរហូតដល់ពីរថ្ងៃទៀត ។

៣.៣ គុណសម្បត្តិ និង គុណវិបត្តិក្នុងការក្លាយទៅជាក្រុមហ៊ុនបោះលក់មូលបត្រ

៣.៣.១ គុណសម្បត្តិក្នុងការក្លាយទៅជាក្រុមហ៊ុនបោះលក់មូលបត្រ

ចាប់តាំងពីពេលដែលក្រុមហ៊ុន អេស៊ីលីដា ស៊ីយ៉ូរីជី ភីអិលស៊ី បានឈានជើងចូលក្នុងវិស័យមូលបត្រ នៅក្នុងទីផ្សារមូលបត្រកម្ពុជាចាប់ពីឆ្នាំ ២០២០ រហូតមកដល់បច្ចុប្បន្ន គឺក្រុមហ៊ុន អេស៊ីលីដា នៅតែបន្ត ប្រកាន់ខ្ជាប់នូវការអនុវត្តគោលការណ៍យុទ្ធសាស្ត្ររយៈពេល៥ឆ្នាំ ដើម្បីក្លាយជាក្រុមហ៊ុនឈ្មួញជើងសារមូល បត្រឈានមុខគេជាមួយនិងការប្រកួតប្រជែងក្នុងទីផ្សារ និង សម្រួលដល់ការផ្តល់សេវាកម្មជួញដូរមូលបត្រ ដល់អតិថិជននៅលើទីផ្សារមូលបត្រកម្ពុជាដើម្បីស្វែងរកប្រាក់ចំណូល ឱ្យកាន់តែល្អប្រសើររីកចម្រើននិងមាន និរន្តរភាពជាក្រុមហ៊ុនមូលបត្រឈានមុខគេនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

ដោយជាហេតុនេះហើយទើបក្រុមហ៊ុន អេស៊ីលីដា ស៊ីយ៉ូរីជី ភីអិលស៊ី ចាប់តាំងពីដើមឆ្នាំ ២០២០ ដល់ចុងឆ្នាំ ២០២២ ក្រុមហ៊ុន អេស៊ីលីដា ស៊ីយ៉ូរីជី ភីអិលស៊ី បានទទួលពានរង្វាន់ជាឈ្មួញជើងសារមូលប ត្រល្អបំផុតចំនួន ៣ និងដើមឆ្នាំ ២០២៣ ដល់ចុងឆ្នាំ ២០២៣ ក្រុមហ៊ុន អេស៊ីលីដា ស៊ីយ៉ូរីជី ភីអិលស៊ី ទទួលបានជ័យលាភីឈ្មួញជើងសារមូលបត្រឆ្នើមចំនួន ៣ ។

❖ តារាងបង្ហាញអំពីចំនួនបរិមាណនៃការជួញដូរមូលបត្រ របស់ក្រុមហ៊ុនអេស៊ីលីដា ស៊ីយ៉ូរីជី ភីអិលស៊ី ដែលទទួលបានជ័យលាភីចាប់ពីឆ្នាំ ២០២២ - ២០២៣

កាលបរិច្ឆេទ	ទំហំជួញដូរ	ចំនួនភាគរយ	ភាគរយចំនួនគណនី
ត្រីមាសទី៤ ឆ្នាំ២០២១	៥៣ ប៊ីលានរៀល	២៧.៤៤%	៨៥.៥១%
ត្រីមាសទី១ ឆ្នាំ២០២២	២១០ ប៊ីលានរៀល	៩៤.១១%	៨១.២៨%
ត្រីមាសទី២ ឆ្នាំ២០២២	៦១៥ ប៊ីលានរៀល	៩៦.៩៣%	៨៤.៦៧%
ត្រីមាសទី៤ ឆ្នាំ២០២២	៨៩ ប៊ីលានរៀល	៨៦.៩៣%	៤៨.២៨%
ត្រីមាសទី១ ឆ្នាំ២០២៣	៨៥ ប៊ីលានរៀល	៨៥.២៥%	១,៤០០ គណនី
ត្រីមាសទី២ ឆ្នាំ២០២៣	១១៦ ប៊ីលានរៀល	៩៤.២៧%	១,៥០០ គណនី
ត្រីមាសទី៣ ឆ្នាំ២០២៣	៩៤ ប៊ីលានរៀល	៨៦.៦១%	១.២០០ គណនី

- ក្រុមហ៊ុន អេស៊ីលីដា ស៊ីយ៉ូរីជី ភីអិលស៊ី ទទួលពានរង្វាន់ជាឈ្មួញជើងសារមូលបត្រល្អបំផុត នៅកម្ពុជា ប្រចាំឆ្នាំ២០២២

ក្នុងកម្មវិធីពានរង្វាន់ធនាគារ និងហិរញ្ញវត្ថុអន្តរជាតិ ដែលរៀបចំដោយទស្សនាវដ្តីធនាគារ និងហិរញ្ញវត្ថុ អន្តរជាតិ ដែលមានការិយាល័យនៅទីក្រុងឡុង ចក្រភពអង់គ្លេស។ ទស្សនាវដ្តីធនាគារ និងហិរញ្ញវត្ថុអន្តរជាតិ ផ្តល់ពានរង្វាន់នេះដល់អេស៊ីលីដា ស៊ីយ៉ូរីជី ភីអិលស៊ី ដោយទទួលស្គាល់នូវការប្តេជ្ញាចិត្តរបស់អេស៊ីលីដា ស៊ីយ៉ូរីជី ភីអិលស៊ី ក្នុងការផ្តល់ជូនវិនិយោគិន និងសាធារណៈជននូវសេវាឈ្មួញជើងសារមូលបត្រលំដាប់អន្តរ ជាតិ និងផ្អែកលើលទ្ធផលសម្រេចបានដូចខាងក្រោម៖

- មានកំណើនខ្លាំងលើចំនួនគណនីជួញដូរបរិមាណជួញដូរ និងតម្លៃជួញដូរព្រមទាំងចំណែកទី ផ្សារក្នុងរយៈពេល ៣ឆ្នាំកន្លងមកនេះ
- វិនិយោគក្នុងផ្នែកបច្ចេកវិទ្យាដើម្បីអភិវឌ្ឍសេវាឌីជីថលកាន់តែប្រសើរឡើង
- ផ្តល់ព័ត៌មានទូលំទូលាយសម្រាប់វិនិយោគិន និងការស្រាវជ្រាវ

▪ មានអភិបាលកិច្ច និងការគ្រប់គ្រងហានិភ័យរឹងមាំ ។

• ក្រុមហ៊ុន អេស៊ីលីដា ស៊ីឃ្យូរីធី ភីអិលស៊ី ដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធបើកគណនីជួញដូរតាមអនឡាញ ភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី១៨ ខែតុលា ឆ្នាំ២០២២ អេស៊ីលីដា ស៊ីឃ្យូរីធី ភីអិលស៊ី ជាក្រុមហ៊ុនមូលបត្រដែលលោក-អ្នកជឿទុកចិត្ត និងជាក្រុមហ៊ុនមូលបត្រឈានមុខគេក្នុងប្រទេសកម្ពុជា បានប្រកាសនៅថ្ងៃនេះថា អេស៊ីលីដា ស៊ីឃ្យូរីធី ភីអិលស៊ី បានអភិវឌ្ឍនិងបានដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ (<https://www.acledasecurities.com.kh/accountonline>) ប្រព័ន្ធបើកគណនីជួញដូរតាមអនឡាញ (<https://www.acledasecurities.com.kh/accountonline>) នៅលើគេហទំព័ររបស់ខ្លួន ចាប់ពីថ្ងៃនេះតទៅបន្ទាប់ទទួលបានការអនុញ្ញាតពីនិយ័តកមូលបត្រកម្ពុជា។ ប្រព័ន្ធបើកគណនីជួញដូរតាមអនឡាញ (<https://www.acledasecurities.com.kh/accountonline>) នៃ៖ (<https://www.acledasecurities.com.kh/accountonline>) នឹងដាក់នៅលើគេហទំព័ររបស់អេស៊ីលីដា ស៊ីឃ្យូរីធី ភីអិលស៊ី សម្រាប់វិនិយោគិន និងសាធារណៈជន ធ្វើការបើកគណនីជួញដូរដោយខ្លួនឯងតាមរយៈទូរស័ព្ទចល័តច្រើនប្រភេទ ឬ កុំព្យូទ័ររបស់ខ្លួន។ ប្រព័ន្ធបើកគណនីជួញដូរតាមអនឡាញនេះផ្តល់អត្ថប្រយោជន៍ដល់វិនិយោគិន និងសាធារណៈជនដូចខាងក្រោម៖

- មិនចាំបាច់មកកាន់ការិយាល័យ អេស៊ីលីដា ស៊ីឃ្យូរីធី ភីអិលស៊ី
- មិនចាំបាច់ចំណាយពេលវេលាក្នុងការធ្វើដំណើរមកកាន់ការិយាល័យ អេស៊ីលីដា ស៊ីឃ្យូរីធី ភីអិលស៊ី
- សន្សំការចំណាយក្នុងការធ្វើដំណើរមកកាន់ការិយាល័យ អេស៊ីលីដា ស៊ីឃ្យូរីធី ភីអិលស៊ី
- អាចធ្វើប្រតិបត្តិការបើកគណនីជួញដូរដោយខ្លួនឯងពីទីកន្លែងណាក៏បាន និងពេលណាក៏បានក្នុងម៉ោងនៃថ្ងៃបើកទីផ្សារមូលបត្រ ។

❖ លទ្ធផលហិរញ្ញវត្ថុ

លទ្ធផលហិរញ្ញវត្ថុរបស់ក្រុមហ៊ុន សម្រាប់ការិយបរិច្ឆេទដែលបានបញ្ចប់ថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២២ និង ឆ្នាំ២០២៣ មានដូចខាងក្រោម៖

	ឆ្នាំ២០២៣		ឆ្នាំ២០២២	
	ដុល្លារអាមេរិក	ពាន់រៀល	ដុល្លារអាមេរិក	ពាន់រៀល
ប្រាក់ចំណេញមុនបង់ពន្ធលើប្រាក់ចំណូល	៨៨.៩១៩	៣៦៥.៤៥៥	៥០៨.៧២៤	២.០៧៩.១៥៤
ពន្ធលើប្រាក់ចំណូល	(៥៥.១២៣)	(២២៦.៥៥៦)	(៧៨.៣៩០)	(៣២០.៣៨១)
ចំណេញសុទ្ធសម្រាប់ការិយបរិច្ឆេទ	៣៣.៧៩៦	១៣៨.៨៩៩	៤៣០.៣៣៤	១.៧៥៨.៧៧៣

	ឆ្នាំ២០២២		ឆ្នាំ២០២១	
	ដុល្លារអាមេរិក	ពាន់រៀល	ដុល្លារអាមេរិក	ពាន់រៀល
ប្រាក់ចំណេញមុនបង់ពន្ធលើប្រាក់ចំណូល	៥០៨.៧២៤	២.០៧៩.១៥៤	១០៥.៣០៩	៤២៨.៣៩៩
ពន្ធលើប្រាក់ចំណូល	(៧៨.៣៩០)	(៣២០.៣៨១)	(២.៥៥៤)	(១០.៣៨៩)
ចំណេញសុទ្ធសម្រាប់ការិយបរិច្ឆេទ	៤៣០.៣៣៤	១.៧៥៨.៧៧៣	១០២.៧៥៥	៤១៨.០១០

៣.៣.២ គុណវិបត្តិក្នុងការក្លាយទៅជាក្រុមហ៊ុនបោះលក់មូលបត្រ

កត្តាហានិភ័យដែលពាក់ព័ន្ធនឹងវិស័យធនាគារ និងអាជីវកម្មរបស់ក្រុមហ៊ុនអេស៊ីលីដា ស៊ីឃ្យូរីធី ក៏ដូចជា លើសពីក្នុងការកម្លាយខ្លួនទៅជាក្រុមហ៊ុនបោះលក់មូលបត្រ

❖ ហានិភ័យពាក់ព័ន្ធនឹងសេដ្ឋកិច្ច និងស្ថិរភាពហិរញ្ញវត្ថុ

- អាជីវកម្មលទ្ធផលប្រតិបត្តិការស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុ និងស្ថានភាពអនាគតរបស់ធនាគារ អេស៊ីលីដា អាស្រ័យលើស្ថានភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ចទូទៅនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។
- ហានិភ័យ និងបញ្ហាប្រឈមរួមមានការពឹងផ្អែកខ្ពស់លើវិស័យកាត់ដេរក្នុងការនាំចេញនូវសម្លៀកបំពាក់វាយនភណ្ឌនិងស្បែកជើង និងការផ្អាកការអនុគ្រោះពន្ធពីសហភាពអឺរ៉ុបនិងសហរដ្ឋអាមេរិក និងកំណើនឥណទានខ្ពស់ទៅលើវិស័យសំណង់ និងអចលនទ្រព្យ។

❖ ហានិភ័យអាជីវកម្ម

- អាចនឹងមានផលប៉ះពាល់ជាសារវន្តដល់អាជីវកម្មលទ្ធផលប្រតិបត្តិការស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុ និងស្ថានភាពអនាគតរបស់ធនាគារអេស៊ីលីដា ប្រសិនបើធនាគារមិនអាចអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្ររបស់ខ្លួនដោយជោគជ័យ។
- សម្ពាធនៃការប្រកួតប្រជែងអាចបណ្តាលឱ្យមានការថមថយ ឬបាត់បង់ចំណែកទីផ្សារហើយអាចឱ្យមានផលប៉ះពាល់ជាសារវន្តដល់អាជីវកម្ម ស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុ និងប្រាក់ចំណេញរបស់ធនាគារ។
- ការបរាជ័យប្រកួតប្រជែងក្នុងចំណែកទីផ្សារធនាគារឌីជីថលអាចមានផលប៉ះពាល់ជាសារវន្តដល់ លទ្ធភាពរកប្រាក់ចំណេញ និងស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុរបស់ធនាគារ។

❖ ហានិភ័យប្រតិបត្តិការ

- ការបរាជ័យ ក្នុងការគ្រប់គ្រងហានិភ័យប្រតិបត្តិការឱ្យបានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ អាចប៉ះពាល់ជាសារវន្ត ដល់អាជីវកម្ម លទ្ធផលប្រតិបត្តិការ ស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុ និងស្ថានភាពអនាគតរបស់ធនាគារ។
- ការមិនបានរក្សាឬការទាក់ទាញបុគ្គលិកអាចមានផលប៉ះពាល់ជាសារវន្តដល់អាជីវកម្មលទ្ធផលប្រតិបត្តិការ ស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុ និងស្ថានភាពអនាគតរបស់ធនាគារ។
- ការផ្លាស់ប្តូរស្តង់ដាររបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ ឬគោលនយោបាយរបស់ធនាគារអាចប៉ះពាល់ជាសារវន្តដល់លទ្ធផលប្រតិបត្តិការ និងស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុរបស់ធនាគារ។

❖ ហានិភ័យបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន

- ការរំខានផ្នែកបច្ចេកទេសដូចជាការចូលប្រើប្រព័ន្ធដោយគ្មានការអនុញ្ញាតការបាត់បង់ទិន្នន័យរបស់អតិថិជន និងការរំខានផ្សេងៗ ទៀតអាចប៉ះពាល់ជាសារវន្តដល់លទ្ធផលប្រតិបត្តិការ និងស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុរបស់ធនាគារ។

❖ ហានិភ័យពាក់ព័ន្ធនឹងសំណើលក់ និងការលក់មូលបត្រ

ភាគហ៊ុនរបស់ធនាគារ អេស៊ីលីដាមិនត្រូវបានជួញដូរជាសាធារណៈពីមុនមកទេហើយមិនមានការធានាថា សន្ទនីយភាពទីផ្សារ និងទីផ្សារសកម្មសម្រាប់ភាគហ៊ុននឹងត្រូវរីកលូតលាស់ឡើយ។

មុនពេលដាក់សំណើលក់មូលបត្រកម្មសិទ្ធិនេះ មិនធ្លាប់មានទីផ្សារជួញដូរជាសាធារណៈនៃភាគហ៊ុនរបស់ធនាគារ អេស៊ីលីដាទេ។ មិនមានការធានាណាមួយថាទីផ្សារជួញដូរសកម្មសម្រាប់ភាគហ៊ុនរបស់ធនាគារនឹងត្រូវរីកលូតលាស់ ឬប្រសិនបើរីកលូតលាស់វានឹងត្រូវបានគាំទ្របន្ត ឬនឹងមានសន្ទនីយភាពនោះទេ។ ប្រសិនបើទីផ្សារនោះ

មិនមានការរីកលូតលាស់ ឬការគាំទ្រវិនិច្ឆ័យបណ្តាលឱ្យមានផលប៉ះពាល់ដល់សន្ទនីយភាព និងថ្លៃនៃភាគហ៊ុនរបស់ធនាគារ។ បន្ថែមពីនេះទីផ្សារមិនមានសន្ទនីយភាពអាចបណ្តាល ឱ្យថ្លៃភាគហ៊ុននៅលើទីផ្សារមានតម្លៃទាបដែលអាចបណ្តាលឱ្យមានផលប៉ះពាល់ជាសារវ័ន្តដល់តម្លៃនៃ ប្រាក់វិនិយោគនៅក្នុងភាគហ៊ុនរបស់វិនិយោគិន។

ការលក់នាពេលអនាគត ឬលទ្ធភាពលក់នាពេលអនាគតនៃចំនួនភាគហ៊ុនច្រើនលើសលុបដោយភាគហ៊ុនិកបច្ចុប្បន្ន អាចមានផលប៉ះពាល់ជាអវិជ្ជមានដល់ថ្លៃភាគហ៊ុននៅលើទីផ្សារ។

ទាក់ទងនឹងសំណើលក់នេះ ភាគហ៊ុនិកដែលមានភាគហ៊ុនច្រើនជាង ១៥% នៃភាគហ៊ុនដែលចាញ់ លើទីផ្សារសរុប រួមមាន AFT, ASA Plc និង SMBC នឹងត្រូវបានឡកអាប់ក្នុងរយៈពេល៦ខែ បន្ទាប់ពីកាល បរិច្ឆេទចុះបញ្ជីជាផ្លូវការ។ ការលក់ឡើងវិញនូវភាគហ៊ុនទាំងនោះអាចបណ្តាលឱ្យថ្លៃភាគហ៊ុនលើទីផ្សារ ថយចុះគួរឱ្យកត់សម្គាល់ ហើយការព្រួយបារម្ភពីការលក់នៃភាគហ៊ុនទាំងនោះអាចបណ្តាលឱ្យថ្លៃជួញដូរនៃភាគហ៊ុនរបស់ធនាគារថយចុះ ឬទាបជាងមុន។

ថ្លៃភាគហ៊ុនរបស់ធនាគារ អាចប្រែប្រួល ហើយអាចត្រូវបានប៉ះពាល់ដោយកត្តាមួយចំនួនដែលកត្តាខ្លះមិនស្ថិតនៅក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់ធនាគារទេ។

បន្ទាប់ពីការបោះផ្សាយលក់មូលបត្រកម្មសិទ្ធិលើកដំបូងជាសាធារណៈថ្លៃភាគហ៊ុនអាចប្រែប្រួលជា សារវ័ន្តដោយសារកត្តាផ្សេងៗមួយចំនួនដូចខាងក្រោម ដែលកត្តាខ្លះមិនស្ថិតនៅក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់ធនាគារ៖

- ការកើតឡើងនូវកត្តាហានិភ័យមួយ ឬច្រើនដែលបានបង្ហាញក្នុងឯកសារផ្តល់ព័ត៌មាននេះ
- ការប្រែប្រួលពីពេលមួយទៅមួយលើលទ្ធផលប្រតិបត្តិការរបស់ធនាគារប្រៀបធៀបនឹងក្រុមហ៊ុនដទៃទៀតក្នុងវិស័យ និងប្រទេសផ្សេងទៀត
- ការបន្ថែម ឬការចាកចេញរបស់បុគ្គលិកសំខាន់ៗ
- ការបន្ថែម ឬការចាកចេញរបស់ភាគហ៊ុនិកណាម្នាក់
- ផលប៉ះពាល់នៃការផ្លាស់ប្តូរពាណិជ្ជកម្មគោលនយោបាយរូបិយវត្ថុ និងសារពើពន្ធរួមមានអត្រាការប្រាក់លក្ខខណ្ឌតម្រូវសំវិធានធន និងបទប្បញ្ញត្តិរដ្ឋាភិបាលនានា
- បច្ចេកវិទ្យាសេវាកម្ម និងផលិតផលថ្មីៗដែលត្រូវបានផ្តល់ដោយគូប្រកួតប្រជែងរបស់ធនាគារ
- ផ្លាស់ប្តូរចិត្ត (sentiment) របស់វិនិយោគិន និងការរំពឹងទុកលើធនាគារវិស័យ និងប្រទេសដែលធនាគារមានប្រតិបត្តិការ

ធនាគារអាចបង្កើនដើមទុននាពេលអនាគតតាមរយៈសំណើលក់មូលបត្រ ដែលអាចកាត់បន្ថយកម្មសិទ្ធិ (dilute) ភាគហ៊ុនរបស់វិនិយោគិនក្នុងធនាគារអេស៊ីលីដា។

ក្រុមហ៊ុនអេស៊ីលីដា អាចនឹងធ្វើការបោះផ្សាយលក់មូលបត្រកម្មសិទ្ធិបន្ថែមនាពេលអនាគតនៅក្នុងទីផ្សារមូលបត្រកម្មសិទ្ធិ ដើម្បីពង្រីកអាជីវកម្មធ្វើហិរញ្ញប្បទានលើការទិញ (acquisition) ឬធ្វើហិរញ្ញប្បទានលើការវិនិយោគផ្សេងៗទៀត។

ភាគហ៊ុនអាចត្រូវបានជួញដូរក្រោមថ្លៃបោះផ្សាយ ហើយវិនិយោគិនអាចបាត់បង់ប្រាក់វិនិយោគទាំងអស់ ឬផ្នែកណាមួយ។

ភាគហ៊ុននិករបស់ធនាគារបានអនុម័តចន្លោះថ្លៃសម្រាប់ភាគហ៊ុនក្នុងការចុះបញ្ជីនេះ ហើយថ្លៃលក់ផ្លូវ ការត្រូវបានកំណត់តាមរយៈដំណើរការនៃការធ្វើប្តូរបៀបខ្លីៗហើយថ្លៃនេះអាចខុសពីថ្លៃភាគហ៊ុននៅលើ

ទីផ្សារបន្ទាប់ពីការចុះបញ្ជី។ ដូច្នេះវិនិយោគិនអាចនឹងមិនអាចលក់ភាគហ៊ុននៅថ្ងៃស្មើនឹងឬលើសថ្លៃដើម ឬមិនអាចលក់ទាល់តែសោះ។

ការបែងចែកភាគលាភនាពេលអនាគតអាស្រ័យលើស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុលទ្ធផលប្រតិបត្តិការ និងគោលនយោបាយបែងចែកភាគលាភរបស់ធនាគារ។

កន្លងមក ក្រុមហ៊ុន អេស៊ីលីដា បានបែងចែកភាគលាភរបស់ខ្លួនក្នុងទម្រង់ ១០% នៃប្រាក់ចំណេញសុទ្ធជាសាច់ប្រាក់សុទ្ធ និង ៤០% ទៀតជាភាគហ៊ុន។ ទោះបីជាគោលនយោបាយភាគលាភបានអនុញ្ញាតរហូតដល់ ៥០% នៃប្រាក់ចំណេញសុទ្ធដើម្បីទូទាត់ភាគលាភជាសាច់ប្រាក់សុទ្ធ វាមិនមែនជាលក្ខខណ្ឌតម្រូវរបស់ធនាគារទេ។ លើសពីនេះ គោលនយោបាយភាគលាភអាចធ្វើវិសោធនកម្មពីពេលមួយទៅពេលមួយ។ អ្នកកាន់ភាគហ៊ុនរបស់ធនាគារមានសិទ្ធិទទួលភាគលាភជាសាច់ប្រាក់ ដូចដែលត្រូវបានប្រកាសដោយក្រុមប្រឹក្សាភិបាលរបស់ក្រុមហ៊ុនប៉ុណ្ណោះ។ បន្ថែមពីនេះក្រុមហ៊ុនអេស៊ីលីដា ស៊ីយូរីដធី ភីអិលស៊ី នឹងបន្តសម្រេច និងរៀបចំគោលនយោបាយគ្រប់គ្រងមូលធនរបស់ក្រុមហ៊ុនដោយស្របជាមួយនឹងការព្យាករណ៍នាពេលអនាគតផែនការយុទ្ធសាស្ត្រសន្ទនីយភាព និងលក្ខខណ្ឌតម្រូវសាធារណព្រមទាំងកត្តាផ្សេងៗទៀតដែលអាចបណ្តាលឱ្យមានផលប៉ះពាល់ដល់ចំនួនភាគលាភដែលនឹងត្រូវបែងចែកទៅភាគហ៊ុនិក។

❖ បទប្បញ្ញត្តិ ពាក់ព័ន្ធនឹងមូលបត្រ អាចមានការផ្លាស់ប្តូរ

ច្បាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងពាណិជ្ជកម្ម និងមូលបត្រអាចផ្លាស់ប្តូរពីអំឡុងពេលមួយទៅពេលមួយ។ វិនិយោគិនអាចប្រឈមនឹងភាពមិនច្បាស់លាស់ និងការខាតបង់ដែលជាលទ្ធផលនៃសកម្មភាពសាជីវកម្ម ឬសកម្មភាពជួញដូរជាក់លាក់ណាមួយដែលមិនមានបទប្បញ្ញត្តិគ្រប់គ្រង។ បន្ថែមពីនេះទៀតគ្រឹះស្ថាន និងប្រព័ន្ធច្បាប់របស់ប្រទេសកម្ពុជាកំពុងតែអភិវឌ្ឍហើយអាចនឹងមានបញ្ហាប្រឈមមួយចំនួនរួមមាន៖

- ប្តឹងផ្តល់នៅតុលាការប្រទេសកម្ពុជាមានភាពលំបាក
- ធនាគារសិទ្ធិនៅក្នុងស្ថាប័នរដ្ឋាភិបាលមានកម្រិតខ្ពស់
- អវត្តមានការបកស្រាយនៃវិធាន និងបទប្បញ្ញត្តិពាក់ព័ន្ធពីមុន និងកង្វះបទវិធានរដ្ឋបាល និងវិវាទការអាចនឹងកើតមាននៅក្នុងបទដ្ឋានច្បាប់ផ្សេងៗ។

ជំពូកទី៤
ការវិភាគចំណុចខ្លាំង និងចំណុចខ្សោយ

ជំពូកទី៤

ការវិភាគលើចំណុចខ្លាំង និងចំណុចខ្សោយ

ជាទូទៅការវិភាគលើចំណុចខ្លាំង និងចំណុចខ្សោយលើគុណសម្បត្តិ និង គុណវិបត្តិក្នុងការក្លាយទៅជាក្រុមហ៊ុនបោះលក់មូលបត្រគឺ ជាការវិភាគដែលមានសារៈសំខាន់បំផុតក្នុងការវាយតម្លៃវាស់វែងតម្លៃ និងសកម្មភាពរបស់ក្រុមហ៊ុន ដើម្បីឱ្យក្រុមហ៊ុន មានការរីកចម្រើនទៅមុខដោយជោគជ័យ។ បន្ទាប់ពីបានធ្វើការស្រាវជ្រាវ និង វាយតម្លៃលើរបាយការណ៍ និងការអនុវត្តន៍ការងាររបស់ក្រុមហ៊ុនកន្លងមកនេះយើងខ្ញុំបានរកឃើញនូវចំណុចខ្លាំងនិងចំណុចខ្សោយរបស់ក្រុមហ៊ុន។

៤.១ ការវិភាគចំណុចខ្លាំង

- ក្រុមហ៊ុនអេស៊ីលីដា ស៊ីយូរីជី ភីអិលស៊ី មានអភិបាលកិច្ច និងការគ្រប់គ្រងហានិភ័យរឹងមាំដែលមានការទទួលស្គាល់ពីទស្សនាវដ្តីធនាគារ និងហិរញ្ញវត្ថុអន្តរជាតិ
- ក្រុមហ៊ុនអេស៊ីលីដា ស៊ីយូរីជី ភីអិលស៊ីមានកំណើនខ្លាំងលើចំនួនគណនីជួញដូរ បរិមាណជួញដូរ និងតម្លៃជួញដូរ ព្រមទាំងចំណែកទីផ្សារក្នុងរយៈពេល ៣ ឆ្នាំកន្លងមកនេះ
- ក្រុមប្រឹក្សាភិបាលមានទំនួលខុសត្រូវក្នុងការអនុវត្តអភិបាលកិច្ចល្អ និងជំរុញនូវភាពជោគជ័យរបស់ក្រុមហ៊ុនតាមរយៈការដឹកនាំ និងការគ្រប់គ្រងប្រតិបត្តិការ និងកិច្ចការ អាជីវកម្ម
- ក្រុមហ៊ុន អេស៊ីលីដា បានផ្តល់ជូនអ្នកវិនិយោគិន និងសាធារណជននូវសេវាល្អឆ្លងជើងសារមូលបត្រលំដាប់អន្តរជាតិ
- ការបោះផ្សាយលក់មូលបត្រកម្មសិទ្ធិ លើកដំបូងជាសាធារណៈ (IPO) បង្កើតនូវសករាជថ្មី នៃប្រវត្តិជោគជ័យរបស់ក្រុមហ៊ុនអេស៊ីលីដា ស៊ីយូរីជី ភីអិលស៊ី
- ក្រុមហ៊ុនអេស៊ីលីដា ស៊ីយូរីជី ភីអិលស៊ី ជាធនាគារដែលទទួលបាននូវរង្វាន់ឈ្មួញជើងសារមូលបត្រល្អបំផុតនៅកម្ពុជា

៤.២ ការវិភាគលើចំណុចខ្សោយ

បើទោះជាមានចំណុចខ្លាំងខាងលើនេះក៏ដោយ យើងនៅតែសង្កេតឃើញថាមានចំណុចខ្សោយមួយចំនួនដូចជា៖

1. ក្រុមហ៊ុនអេស៊ីលីដា ស៊ីយូរីជី ភីអិលស៊ីមានសម្ពាធនៃការប្រកួតប្រជែង អាចបណ្តាលឱ្យមានការថមថយ ឬបាត់បង់ចំណែកទីផ្សារ ហើយអាចឱ្យមានផលប៉ះពាល់ជាសារវន្តដល់អាជីវកម្ម
2. ក្រុមហ៊ុនអេស៊ីលីដា ស៊ីយូរីជី ភីអិលស៊ីបានទទួលការបរាជ័យប្រកួតប្រជែងក្នុងចំណែកទីផ្សារធនាគារឌីជីថល អាចមានផលប៉ះពាល់ជាសារវន្តដល់លទ្ធភាពកម្រិតចំណេញ និងស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុ
3. ការមិនបានរក្សាឬការទាក់ទាញបុគ្គលិកអាចមានផលប៉ះពាល់ជាសារវន្តដល់អាជីវកម្មលទ្ធផលប្រតិបត្តិការស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុនិងស្ថានភាពអនាគតក្នុងក្រុមហ៊ុនអេស៊ីលីដា
4. ការរំខានផ្នែកបច្ចេកទេស ដូចជាការចូលប្រើប្រព័ន្ធដោយគ្មានការអនុញ្ញាត ការបាត់បង់ទិន្នន័យរបស់អតិថិជន និងការរំខានផ្សេងៗទៀតអាចប៉ះពាល់ជាសារវន្តដល់លទ្ធផលប្រតិបត្តិការ និងស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុរបស់ធនាគារ។

ជំពូកទី៥
សេចក្តីសន្និដ្ឋាន និងអនុសាសន៍

ជំពូកទី៥

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន និងការផ្តល់អនុសាសន៍

៥.១ សេចក្តីសន្និដ្ឋាន៖

ក្នុងនាមក្រុមខ្ញុំបាទ នាងខ្ញុំជានិស្សិតសរសេរសារណាបញ្ចប់ការសិក្សាដែលសរសេរស្តីពី « គុណសម្បត្តិ និងគុណវិបត្តិក្នុងការក្លាយខ្លួនទៅជាក្រុមហ៊ុនបោះលក់មូលបត្ររបស់ក្រុមហ៊ុន អេស៊ីលីដា ស៊ីយូរីជី ភីអិលស៊ី » អស់រយៈពេលជាច្រើនកន្លងមកនេះក្នុងការសិក្សាស្រាវជ្រាវក្រុមយើងខ្ញុំទាំងអស់គ្នាក៏ទទួលបាននូវបទពិសោធន៍ និងចំណេះដឹងទាក់ទងនឹងសារៈប្រយោជន៍ក្នុងការបោះផ្សាយមូលបត្រព្រមទាំងការងារយ៉ាងច្រើនថែមទៀត។ ទន្ទឹមម្តងនេះ យើងសង្កេតឃើញថាក្រុមហ៊ុនអេស៊ីលីដា បានបោះលក់មូលបត្រនេះប្រកបដោយជំនាញច្បាស់លាស់ត្រឹមត្រូវនៅក្នុងទីផ្សារមូលបត្រកម្ពុជា។ ជាពិសេសធនាគារនេះមានគោលនយោបាយ និងនីតិវិធីក្នុងការបោះលក់មូលបត្រ និងក្រុមប្រឹក្សាភិបាលមានទំនួលខុសត្រូវក្នុងការអនុវត្តអភិបាលកិច្ចល្អដើម្បីឱ្យទទួលបាននូវភាពជោគជ័យ។ ជាភាពតណាស់ការបោះផ្សាយលក់មូលបត្រដែលជាផ្នែកមួយដ៏សំខាន់ មួយនៃទីផ្សារហិរញ្ញវត្ថុដែលមានអត្ថប្រយោជន៍ជួយទៅដល់ការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចជាតិឱ្យកាន់តែមានការរីកចម្រើនទៅមុខ។ ដូចនេះ ក្នុងនាមយើងជានិស្សិត ឬជានិស្សិតយើងគ្រប់គ្នាគួរគប្បីត្រូវ ធ្វើការសិក្សាស្រាវជ្រាវព្រមទាំងស្វែងយល់រៀនបន្ថែមពីទំនាក់ទំនងនៃទីផ្សារមូលបត្រឱ្យកាន់តែខ្លាំង និងស៊ីជម្រៅ។ ដូចនេះ យើងទាំងអស់គ្នាគួរចាប់ផ្តើមវិនិយោគនៅថ្ងៃនេះ ដើម្បីសម្រេចផែនការណ៍អនាគតនានាសម្រាប់ខ្លួនយើងក្នុងការរៀនសូត្រក៏ដូចជាទទួលបានបទពិសោធន៍ ដើម្បីធ្វើឱ្យវិស័យមូលបត្រនៅប្រទេសកម្ពុជាកាន់តែមានអ្នកស្គាល់ច្រើន ព្រមទាំងចូលរួមក្នុងការប្រើប្រាស់នូវការបោះផ្សាយមូលបត្រ នៅក្នុងទីផ្សារមូលបត្រឱ្យទទួលបានជោគជ័យឆ្ពោះទៅរកទីផ្សារអន្តរជាតិនៅថ្ងៃខាងមុខ។

៥.២ ការផ្តល់អនុសាសន៍

បន្ទាប់ពីធ្វើការស្រាវជ្រាវយ៉ាងម៉ត់ចត់ “គុណសម្បត្តិ និងគុណវិបត្តិក្នុងការក្លាយខ្លួនទៅជាក្រុមហ៊ុនបោះលក់មូលបត្ររបស់ក្រុមហ៊ុន អេស៊ីលីដា ស៊ីយូរីជី ភីអិលស៊ី” មានការវិវឌ្ឍន៍ភាពបានយ៉ាងច្រើនតាំងពីចាប់ផ្តើមរហូតមកដល់បច្ចុប្បន្ន។

ទោះបីជាយុទ្ធសាស្ត្រដែលកំពុងអនុវត្តន៍ដូចជាការកៀរគរមូលធនឧបករណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ មានប្រសិទ្ធភាពពិតមែនក៏ប៉ុន្តែដោយបរិយាកាសនៃសេដ្ឋកិច្ចនិងតម្រូវការនៃការអភិវឌ្ឍន៍ប្រទេសជាតិខ្ពស់រដ្ឋាភិបាលគួរតែដាក់ចេញនូវយុទ្ធសាស្ត្រថ្មីៗបន្ថែមទៀត ហេតុដូចនេះទើបក្រុមខ្ញុំបាទនាងខ្ញុំសូមធ្វើការបញ្ចេញមតិមួយចំនួនក្នុងន័យជាធាតុបន្ថែមសម្រាប់ផ្តល់ជូនទៅកាន់ក្រុមហ៊ុន អេស៊ីលីដា ស៊ីយូរីជី ភីអិលស៊ី សម្រាប់បំពេញបន្ថែមនូវរាល់ចំណុចខ្វះខាតនានា។

1. បង្កើននូវសកម្មភាពក្នុងទីផ្សារទៅលើគុណភាព និងតម្លៃលក់នៅក្នុងទីផ្សារឱ្យមានភាពសមស្របទៅនឹងលទ្ធភាពរបស់អ្នកវិនិយោគដែលមានវិធីសាស្ត្រនិងនីតិវិធីដើម្បីឱ្យមានស្ថេរភាពនិងលំនឹងក្នុងការប្រកួតប្រជែងនៅលើទីផ្សារជាមួយក្រុមហ៊ុនដទៃ។
2. បង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃការប្រកួតប្រជែងនៅក្នុងទីផ្សារ ដូចជាការសិក្សាឱ្យបានល្អិតល្អន់មុននឹងដាក់ចេញប្រកួតប្រជែងជាមួយក្រុមហ៊ុនដទៃទៀតទើបធ្វើឱ្យអ្នកវិនិយោគមានការជឿទុកចិត្តលើសមត្ថភាពនៃការគ្រប់គ្រងដែលអាចធ្វើឱ្យពួកគេទទួលបានផលចំណេញ។

3. ដើម្បីរក្សា ឬ ទាក់ទាញបុគ្គលិកឱ្យបន្តនៅបម្រើការក្នុងក្រុមហ៊ុនទៀតគឺ យើងត្រូវមានការលើកទឹកចិត្តទៅកាន់ពួកគាត់ ដូចជាការផ្តល់ជាសម្ភារៈ ឬ ប្រាក់រង្វាន់ ព្រមទាំងការឡើងតំណែងដើម្បីរក្សាទឹកចិត្តបុគ្គលិក និងធនធានមនុស្សដែលមានសមត្ថភាពកាន់តែច្រើនទើបមានការរីកចម្រើន។
4. ដោយសារតែមានការរំខានផ្នែកបច្ចេកទេស ដែលធ្វើឱ្យមានការបាត់បង់ទិន្នន័យទើបខាងក្រុមហ៊ុនអេស៊ីលីដា ស៊ីយូរីធី ភីអិលស៊ី ត្រូវមានការបណ្តុះបណ្តាលព្រមទាំងមានការពង្រឹងសមត្ថភាពទៅដល់បុគ្គលិកផ្នែក IT ឱ្យការយល់ដឹងកាន់តែច្បាស់ចំពោះផ្នែករបស់ខ្លួនជៀសវាងការរំខានដល់អតិថិជន។

ឯកសារយោង

ឯកសារយោង

- វេបសាយ: Cambodia Securities Exchange-CSX
- Facebook Page: និយ័តកម្មលម្អនបត្រនៅកម្ពុជា Securities and Exchange Regulator of Cambodia
- សៀវភៅ : «វិស័យមូលបត្រនៅកម្ពុជា» បោះពុម្ពលើកទី២ ឆ្នាំ២០១៨៖ រក្សាសិទ្ធិគ្រប់យ៉ាងដោយវិទ្យា ស្ថានភ័ន់ជា
- តាមរយៈសៀវភៅនៅក្នុងបណ្ណាល័យរបស់វិទ្យាស្ថានភ័ន់ជាមានសៀវភៅ ទស្សនាវដ្តីវិទ្យាសាស្ត្រ (លេខទី២ ២០២៣)
- <http://csx.com.kh/>
- <https://www.serc.gov.kh/khmer/index.php/m511.php>
- https://www.acledasecurities.com.kh/as/khm/md_news?year=2023#2023
- https://www.acledasecurities.com.kh/as/khm/md_In20221018
- https://www.acledasecurities.com.kh/as/khm/cp_financial
-

ឧបសម្ព័ន្ធ

ଉପସମ୍ପ୍ଳବ୍ଧ

ផ្សារមូលបត្រកម្ពុជា

ភ្ជាប់គណនីជួញដូរ ជាមួយអេស៊ីលីដាម៉ូបាល

